

Legjobb és leghirvevesebb
pipere hólgypor : a
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Hohenberg Ferencz

BUDAPEST,
VI., Nagymező-utca 46. sz., saját ház.
Kézimunka hímzésekhez,
függöny és butorhoz
mindennemű paszomány, zsinor, bojt és rojtok. Arany
csipke, zsinór, paszomány és gombkötő árak.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. 8204

Rogátsy-féle LILIANA-CREME.
Bámulatos hatás. Teljesen ártalmatlan.
Minden hölgy, aki szép lenni és tetszeni akar, és a szépségét legelő-
sebb korig fenntartani kívánja, csak Rogátsy-féle LILIANA-cremet
használja, mert csak ezáltal lehet a valódi szépséget elérni. A ráncos
arcszövet elsimítja és lágyonnyá teszi.
Szeplők, májfoltok, himlőhelyek, pörselemek, pattaná-
sok, barna vagy sárga arccsín, arcvörösség stb.
egyszerre elmúlnak bővs gyorsasággal és a legdurvább bőr is frisse,
fiatalossá, bájossá válik. 8141
1 tegety ára 50 kr., hozzátaló szappan 50 kr.

Rogátsy-féle LILIANA-PUDER.
Készkívül netovábbja minden pudernak. Főelőnye, hogy tartósan
fódi az arczért és szabad szemmel alig látható. Bál, szalon és nap-
pali bőrszépítő szerrül szolgál. Teljesen ártalmatlan.
ROGÁTSY KÁLMÁN gyógyszerész a Szt-Istvánhoz
NAGY-KIRÁNDY.
Budapest, Török József és Egger L. és J. u. aknál.
Rendelések pontosan és diszkrétan eszközölnek.

Saját készítményü 7920
Kötőárak, zsinokok, zsákok, ponyvák. Torna-
eszközök függőáruk és mindennemű hálók
ipartelepe. Val. angol Foot-Ball és Lawn
Tennis játék gyári raktára

SEFFER ANTAL
Budapest IV., (Károlylak-
tanya) Károly-utca 12.
Vidékre árjegyzék szerint.

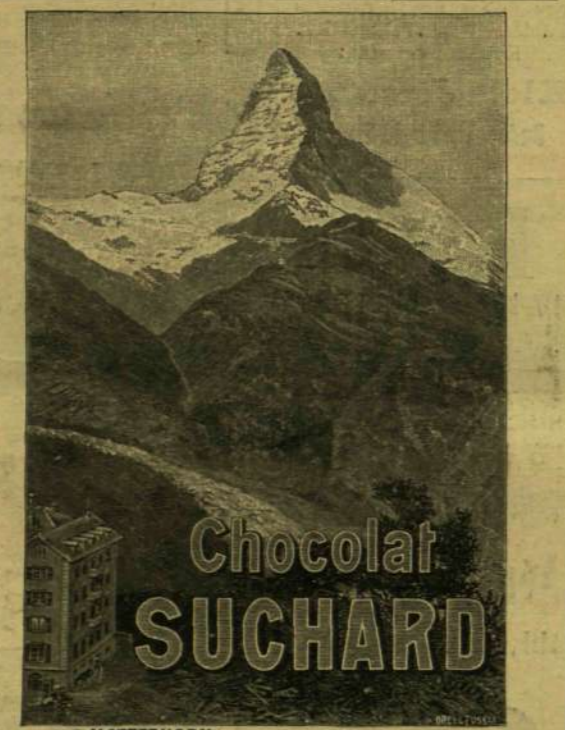
D. Olajfesték és olajfestészeti szerek
árjegyzéke bárkinek ingyen és bérmentve 8230
Seefehlner J. L.
cs. és kir. udv. papír-, rajz- és festőszerek kereskedéséből
Budapest, VI., Váci-utca 9.

Vérszegények és lábbadozók
vassal
igyanak
Serravallo Chinabort
1/2 liter ára 4 ft 20 kr.
1 liter ára 2 ft 20 kr.
Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben.
Pompás írá, a miért a gyermekek is igen szívesen isszák.
Sokszor kintintették, Minden gyógyszerárban kapni.

7 arany, 18 ezüst érem, 30 tiszteleti és előismerő okmány.
Régi jóhírű közvény, reuma és ideggyá-
lom ellen (bedőrső ére) az emberi test iz-
mának és inainak erősítő-ere.
Kwizda Fluidja
(Kwizda-féle Készítményfluidja.)
A kigyó védjeggyel.
Turista-fluid.
Eredményesen használva turisták, kerék-
párosok és lovagok által nagyobb távok
útni erőltetése és erőtgyűjtése.
Árak: 1/2 palack 1 ft.
1 palack 60 kr.
Csakis a fenti védjegyre a valódi. — Kap-
ható minden gyógyszerárban.
Főraktár Magyarországon: Török József gyógyszerésznél
Budapest, Király-utca 12.
Kreissapothek, Kornsburg (Bécs mellett).
A név, rajzegy és csomagolás törvényesen védett. 8172

KÉRJEN
minden gyógyszerárban, drogueriarban, illatszerkereske-
desben, fodrászüzletben csak 7789
OSAN
készítményt, ha fogai tisztántartására és konzervá-
lására tart valamit. — Ha szállítója ezen cikket még
nem tartaná raktáron, úgy azonnal rendeltesse meg vele,
mert általam abban a helyzetben van, hogy önnek
OSAN-t költségmentesen szállítok. Tessék minden más
fogtisztító szert a leghatározottabban visszautasítani, ha
valaki OSAN helyett ilyesmit ajánlana. A védjegyre és a
címrre pontosan ügyelni sziveskedjék.
ANTON J. CZERNY WIEN
XVIII., Carl Ludwigstrasse 6. (saját házában).
Főraktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-
utca 12. és a Nádor-gyógyszertár, Váci-körút 17.
Lux Mihály drogas üzlet IV., Múzeum-körút 7. szám.
Árak: OSAN szájjavítószer 88 kr., OSAN-fogpor 44 kr.
OSAN-fogkefe 30 kr. — Orvosilag ajánlatott.

Párisi hajápolási szerek!
• Viola • hajfialító-tej. Teljesen ártalmatlan
kifűnő hatású.
1 üveg ára 1 korona.
• Viola • hajszesz. A haját leg-erősebb sem
száradja ki, miért is ennek
alkalmazásánál a haj körkényeségre nem kell
tartani.
1 üveg ára 1 korona.
• Viola • Tanno-chinin-pomádé. A haj ápo-
gató hatású gyógyszerkészítmény.
1 tégelynek ára 1 korona.
• Viola • antiszeptikus fogpor. Egy doboz ára 60 fillér. 8215
• Viola • antiszeptikus fogvíz. Egy üveg ára 60 fillér. — Kapható:
GEML-féle gyógyszerárban az „Arany
kereszt”-hez.
Temesvár, Belváros, Losonczy-tér.

LUSER L.-féle turista tapasz.
Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem
szemölcs és talp, valamint a sarok bő-
keményedései, to-
vábbá mindennemű
bőrrelszarusodás,
ellen. A hatás-
ért jótállás
vállal-
tatik.
Köz-
ponti
szétküldési
raktár:
SCHWENK L.,
gyógyszerész
MEIDLING — BÉCS.
Csak akkor valódi, ha min-
den használati utasítás és minden
tapasz a mellette védjeggyel és
aláírással el van látva, azért is erre
ügyelni kell. — 1 doboz ára 60 kr.
Vidékre 80 kr. előzetes beklődés mellett bérmentve.
Magyarországi főraktár: 8290
Török József gyógyszer. Budapest, Király-u. 12.

Patyi Testvérek Butor-áruháza.
Budapest, kerepesi-út 9/a., földszint és I. emelet, Pannónia szálló mellett.
Nagy választék, kizárólag szilárd hazai gyártmányú asztalos és saját készítményü ká-
rpitozott butorokból, minden versenyt és hirdettelt árakat felülmúló olcsó árakon. Teljes
lakásberendezések, nyaraló, fürdő- és szálloda-butorok 2 évi jótállás és felelősség
mellett szállítanak.
Tevédés elkerülése végett cégünkre és címünkre figyelni kérjük. Diszes butor-album
1 ft beklődése mellett bérmentve küldetük meg. 8214

Menyasszonyi
selyemkelmék
fehér, fekete és színesek, a jó viselhetőségért jótálló-
levéllel. Közvetlen elárúsítás igazi gyári árakon ma-
gánosok részére portó- és vámmentesen a házhoz
szállítva. Ezer meg ezer előismerő írat. Melyik szinből
óhajt Ön mintát?
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selyemkelmé-gyárak szövetsége Zürich. 7782

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legújabb érvényes
SAVANYU-KÚT

EPILEPSZIA.
(Nyavalyatörés, nehézkór.)
Biológ gyógyulás az „Antiepileptique de Liège” által az
idegrendszernek minden neméből, kivált pedig a napjaink gyó-
gyíthatatlannak tartott epilepsziából. A rápirát bő felvilágosítást
és a gyógyulási esetek nagy számát igazoló bizonyítványokat
tartalmaz. Ezt mindenki ingyen megkaphatja, ki bérmentes leve-
lben kéri. Címmezendő:
M. FANYAU gyógyszerész
LILLE (Nord) 7786
vagy Török József gyógyszerész Budapest, Király-u. 12.

Budapesti Takarékpénztár és
Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság
Befizetett részvénylőke: 10.000.000 korona.
Központi irodája és váltóüzlete:
Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 5. szám.
Fiók: IV., Koronaherceg-utca 11. szám. Zalogkölcsönök: IV.,
Károly-körút 18. VII., Király-utca 57. VIII.,
József-körút 2. IV., Zsibárdus-utca, a főpostával szemben.
Előleg betéteket takarékbetét könyvecskék és pénztárjegyek ellá-
nban 4% os kamatozással, valamint folyószámlán (chekszámlá-
ban). — (A 10% os betétamatartást az intézet fizeti.)
Megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét
és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett. 7884

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntar-
tására legkifejlesztettebb, teljesen ártalmatlan,
vegyszeres és zsírmentes készí-
mény a 8154
Margit Crème
Rövid idő alatt azintet szeplőt, máj-
foltot, pattanást, bőrtkát (mitesszer)
és minden más bőrbajt. Kismítja a
ráncokat és himlőhelyeket, még ke-
ros egyéneknek is bő bájós arcszínét
kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hólgypor 60 kr., 3 szinben.
Margit szappan 35 kr. Margit
fogópep (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő **FÖLDES** gyógyszerész,
Aradon Deák Ferencz-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszerész, Buda-
pesten, Király-utca 12.

Palais hajfijító
használatával a megszállt haj
eredeti szinét nyeri vissza.
A fejbőrt nem festi, a ruha-
neműn folto nem hagy, többi
előnye, hogy a hajtüszöket
erősíti és hogy teljesen ár-
talmatlan. Egy üveg ára 1 ft.
Főraktár Budapest: **Petri**
Otto gyógyszerészárban,
I., Attila-körút 47. Kap-
ható: Váci-körút 66. sz.,
Nádor-utca 3. és Király-
utca 36. szám alatti gyógy-
szertárakban is. 8190

23. SZÁM. 1899. BUDAPEST, JUNIUS 4. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és / egész évre 12 ft / POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt / félévre — 6 / Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG / egész évre 8 ft / félévre — 4 / Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK / egész évre 5. — / félévre — 2.50 / Külföldi előfizetéseket a postailag meghatározott viteldji is csatolandó.

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKÖSNÉ
A LELENCZHÁZBAN.
József nádor unokája ugyanis különösen me-
legesen érdekli a szegények, a szerencsétlenek,
főképp pedig az elhagyott, kitaszított gyermekek
iránt. Ezért, ha Budapestre jön, első gondja, hogy
meglátogassa a «Fehér Kereszt»-lelenczházat, a
hol annyi szerencsétlen, szülői gondozásban nem
részeseülő gyermeket ápolnak és nevelnek.
Mostani első látogatása is ennek az ember-
baráti intézménynek szolt, melynek a főher-
cegnő egy évtized óta védnöke és igazi jól-
tevője. Az ő érdeklődésének és tekintélyének
köszönhető, hogy a «Fehér Kereszt» országos
lelenczház-egyesület annyira megerősödött és a
virágzásnak oly szép fokára emelkedett, mint a

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKÖSNÉ FŐHERCEGNŐ LÁTOGATÁSA A FEHÉR-KERESZT-EGYESÜLET LELENCZHÁZÁBAN. — Uher Özén felvétele.
Birkárd Gyuláné. Hegedüs Sándorné. Tirschl Józsefné. Vajda Károlyné. Dr. Szalárdi Mór.
Hállay Ferenczné. Agoston Józsefné. Gróf Hugonay Béláné. Gróf Károlyi Istvánné. Bőke Gyuláné. Stefánia főhercegnő. Bárány Dániel Ernőné. Gróf Teleki Géza. Körössi Katicza. Tabódy József.

Erdélyi fényképe után.

A KIRÁLY A FEHÉR-KERESZT-EGYLET LELENCZHÁZÁNAK FELAVATÁSÁN, 1897. SZEPTEMBER 23-ÁN.

minővel most dicsekedhetik. Erre az intézményre, melynek áldásos tevékenysége sokszorosan bebizonyult, különösen szüksége van Magyarországnak, a hol a születési arányszám kedvező ugyan, de annál kedvezőtlenebb a halálozási arányszám az öt éven alúli gyermekeknel. Évente 300 ezer ilyen gyermek hal meg, vagyis az összes elhunytaknak több mint a fele apró gyermek. Egyre-másra minden nyolczadik öt éven alúli gyermek elpusztul és nyolcz újszülött közül csak négy éri el az öt éves kort, s a mi még inkább elszomorító, főleg a tiszta magyar vidékeken.

Az 1885-iki országos kiállítás idején alakult meg a fővárosban a «Fehér Kereszt» lelenczház-egyesület, mely eleinte bérházakban, majd mozsár-utcaiban, negyven ágyra berendezett, saját házában gyakorolta jótékonyát. Az egyesület alapszabályai szerint a gyermekvédelem ügyét felkarolni és országosan szervezni törekszik és e célból szegény beteg gyermekeket ingyen gyógyít, orvossággal és táplálékkal ingyen lát el és e végből gyermekkorházakat állít föl. Szegény anyákat, a mig dologtehetőkké nem válnak, ellát, gyermekek elhelyezésénél pénzbeli segítséggel is közreműködik és az elhagyott gyermekek fölött felügyeletet gyakorol. Fölveszi a csecsemőkortól 14 évesekig a lelenczeket, elhagyatott és az elzülles veszélyének kitétt gyermekeket s gondoskodik azok fölneveléséről.

Íme, ezek azon nemes, emberbaráti célok, a melyeknek megvalósításában a Fehér Kereszt-egyesület már eddig is oly szép eredményeket ért el. A sikerek kivívása csak buzgó, céltudatos működés mellett volt lehető. A nagy munkában részt vettek az egyesület védnöknője, Stefánia özvegy trónörökösne főhercegnő, továbbá gróf Károlyi Sándorné, özvegy gróf

Károlyi Alajosné, gróf Szapáry Istvánné, gróf Károlyi Istvánné, gróf Csáky Albinné, gróf Csekonic Endréné, gróf Desseuffy Aurélné, gróf Szapáry Gézánné, gróf Baththyány Lajosné, Hegedűs Sándorné, gróf Karácsonyi Jenőné, gróf Wenckheim Frigyesné, báró Dániel Ernőné, báró Atzél Béláné, gróf Hugomay Béláné, dr. Böke Gyuláné, dr. Szalárdi Mórné és még egy sereg hölgy, a ki az igazgatóságban és a választmányban működött. Sokat tett az egyesület felvirágztatására Teleki Géza gróf, volt belügyminiszter, az egyesület elnöke, a két alelnök: Tabódy József cs. és kir. kamarás és dr. Chorin Ferencz orsz. képviselő, valamint dr. Szalárdi Mór, az intézet főorvosa.

E lelkes férfiak és úri asszonyok buzgólkodása ébresztette föl a kormány és társadalom érdeklődését e közhasznú intézmény iránt, mely virágzásának új korszakába pár évvel ezelőtt lépett. Egy nemes lelkű egyszerű polgárasszony, özv. Thurn Jánosné elhalt kedvese emlékére a ferencvárosi Tüzoltó-utczában százhuszezer forintot érő telket ajándékozott a lelenczház czéljaira.

A «Fehér Kereszt»-egyesület eltelken építette föl új palotáját, mely csin és berendezés dolgában is párját ritkítja a maga nemében. Az új ház alapkövét az ezredévi ünnep évében, 1896 június 9-én tette le Stefánia özvegy trónörökösne, míg az épület ünnepélyes felavatása 1897 szeptember 23-án ment végbe Ó Felsége a király jelenlétében. A király Teleki Géza gróf elnök üdvözlő szavaira akkor a következők válaszolt: «Fehér Kereszt-egyesület hivatásának egyik legnemesebbjét töltötte be, midőn a számalomra méltó, névtelen kisdetek részére itt nemeskedéshelyet, hanem valójában otthont léte-

sített. Örömmel jöttem tehát ez első országos lelenczház zárókő-letételének és fölavatásának ünnepére és köszönetet mondok mindenk előtt az egylet védőasszonyának, de mindazoknak is egyenként és összesen, a kik e régóta nélkülözött alkotás megvalósításán oly szép eredményel közreműködtek. Adja az isteni gondviselés, hogy minél kevesebb védenze legyen e háznak, de hogy azok, a kiket gondozásába fogad, majdan a társadalom hasznos tagjaivá váljanak!»

A királyi szó és a fölavitó-ünnep egyúttal ünnepe volt a közjótékonyág eszméjének és diadala annak az eszmének, a melyet a «Fehér Kereszt» vezetői ily sikeresen megvalósítottak. Az intézet ma már mintegy 300 ezer forint vagyonnal rendelkezik; évi bevétele százezer forint körül van és átlag 800 gyermeket részesít évente ellátásban és segélyben. A gyermekek háromnegyed részét az intézetben ápolják, míg egy negyed részét vidéki telepekre adják ki, s az intézet már eddig is sok ezer gyermeket mentett meg az országnak és társadalomnak.

Stefánia özvegy trónörökösne május 18-án tekintette meg a «Fehér Kereszt» tüzoltó-utcai új otthonát. Erre az alkalomra nemzeti czimere, tarka szőnyeggel és délszaki növényekkel szépen földiszították a palota homlokzatát, a lépcsőházat, a nagytermet és a kis udvart.

Stefánia özvegy trónörökösne, a ki udvarhölgyével, Festetics grófnővel és főudvarmesterével, Cholomevsky gróffal érkezett a palotába, lelkes éljenzés fogadta.

A főhercegnő talpig gyászban jelent meg, a melyből csak világosszöke dús haja vált ki. Nyakán fekete láncocská volt néhány igazgyönggyel. A bejáratnál Teleki Géza gróf elnök üdvözölte a trónörökösne, a kinek az előcsarnokban özv. gróf Károlyi Alajosné az ott egybegyűlt előkelő hölgyeket mutatta be.

A társaság erre a díszterembe vonult, a hol egy fővárosi tisztviselő kis leánykája, Körössy Katicza verses köszöntővel üdvözölte a főhercegnő, és pompás hófehér bokrétát nyújtott át neki. A kis leány üdvözlése után Teleki Géza gróf elnök rövid beszédet mondott. Megemlítette, miszerint alig három éve, hogy a trónörökösne letette a lelenczház alapkövét, s már is száz meg száz gyermeket mentett meg az intézet az életnek. Az egyesület nevében hódoló köszönetet mond a védnöknőnek, hogy újra szerencsételt látogatásával a gyermekek otthonát.

A bemutatások után a fenséges asszony sorra látogatta az egyesület helyiségeit, a fölveteli irodát és a kórtérmet. Szeretettel nézegette a tiszta, fehér pólás csecsemőket, a kiket a dajkák szoptattak vagy becézgettek. Többször sajnálkozott az anyátlan árvaikon és különösen a betegek iránt volt részvétellel.

— Meddig maradnak itt a gyermekek? — kérdezte a trónörökösne a főorvostól.

— Rendszerint három hétig, fenséges asszony.

— Hány gyermekről gondoskodik az egyesület?

— Itt a lelenczházban nyolczvan gyermeket tartunk; azonkívül nyolczvan vidéki telepen vagy 1800 gyermeket.

— És segélyezi-e önököt nemes törekvésükben az állam?

— Igen.

— Arra fogok törekedni, hogy ez az állami segélyezés a jövőben mentől nagyobb legyen. A második emeletre vivő lépcsőházban feltűnt a főhercegnőnek egy nagy üvegfestmény, a mely őt ábrázolja, a mint egy csecsemőt megvéd a sas támadása ellen.

— Nagyon hasonlít hozzám, — jegyezte meg mosolyogva.

A másodemeleti helyiségek megtekintése után az udvarra ment, a hol az emlékkönyvbe beírta a nevét.

Ezután az elnökség főkérésére az ez alkalomra beárptított fal mellé állt, hogy fényképeztesse magát. A jelen voltak közül többen köréje csoportosultak. A főhercegnő körül nézett; valaki hiányzott.

— Hol van Katicza? Jöjjön ide mellém a kis Katicza is.

És a kis versszavaló leánykát maga mellé állította s csak akkor engedte meg a fényképezést.

Egy percz múlva a fényképező jelentette, hogy a fölvetel sikerült, a mire a főhercegnő megjegyezte:

— Igazán csoda, hogy ennyi asszony nyugodtan tudott maradni.

E szépen sikerült fölvetel után, melyet Uher Ödön fényképező Kossuth Lajos-utcai műtermében dolgozott ki, készült e jelenetet ábrázoló mai képünk.

Dr. Kovács Dénes.

PERCEL MÓR.

Te is nyugalomra hajtád
Cserkoszorus homlokod.
Hósi dalra nyitja ajkát
A csillagok fényhónában,
Dicsőültek táboraiban,
Hón szeretett dalnokod.

S míg nemzedet igaz gyászunk
Bás könnyeit sirja itt,
Örömrivalgással várnak
— Búske hadi rendbe állva —
Ama dicsőbb, szebb hazába,
Kedves honvéd-fiaid.

A bonyhádi néma sirra
Hű emlékezés borúl,
Lelked — ez a fényes szikra
Fölöttünk ég, el nem tűnve
S világot gyújt a szívünkbe,
Ha egünk elkomorúl.

Lampérth Géza.

PERCEL MÓR EMLÉKIRATAIBÓL.

II.

Percel Mór s testvérét Sándort később atyjuk az Új-épületben elhelyezett tüzérezredhez adta be, mint kadetokat.

Életének ezen szakaszáról a következő érdekes adatokat jegyezte fel Percel Mór emlékirataiban:

Tisztán magyar és hazafias elemek közt élve, nevedkedve eddig, most egyszerre oly emberek társaságába érzem átültetve magamat, kik nem ismernek más törvényt, mint a császár akaratát, nem más kötelességet, mint annak engedelmeskedni.

Mindenki megértheti, hogy oly erős magyar érzelmű, szabad, sőt forradalmi elvekkel telt, oly heves véru s az erőszaknak engedelmeskedni nem szerető fiatal ember helyzete, a milyen én voltam, nem tartozott sem a legkellemesebbek, sem a legkönnyebbek közé a katonai laktanyában. De én áthághatlan akadályokat akkor sem akartam ismerni. A mellet bizonyos ösztön, melyhez meg nem mondhatnám, mennyi öntudatos számítás járult, hatalmasan vonzott a katonai pályához s különösen a tüzérséghez. Természetem volt különben is: nem tenni semmit, nem lenni semmi félig; s nagy szenvedélyvel és fáradszorgalommal vettem magamat a katonai gyakorlatokra és tanulmányokra. Az előleges tanulmányokon hamar túl voltam; s azonnal beléphettem a tüzériskolába, melynek három évfolyamát 1827—1829-ig végeztem.

Egy körülmény, melyben a vér- s családi büszkeség szólt meg bennem, még tüzelé igyekezetemet. Egyik nagybátyám, bonyhádi Perczel Károly tüzér-örnagys a főtüzemester volt valaha az osztrák hadseregben, s a margói csatában esett el, Bonaparte borzasztó ágyútüze alatt; egy ágyúgolyó elsodorta mind a két lábát. Szakában rendkívül képzett ember volt; s a nagy matematikus Wéga, felsőbb számtani műveinek előszavában különös magasztalással emlékezik felőle. Nekünk e könyv mint tankönyv forgott kezünkön; de én katonai családfam egy dicső levelét találtam az előbeszéd ama levelén. S e körülmény sokat tett a tüzéri tanulmányok iránti lelkesültségem emelésére, s ez időben már nem egyszer álmadoztam hadi dicsőségéről. Szóval: katonai voltam testestől-lelkestől, a nélkül, hogy csak egy izecskét is éreztem volna magamban az — osztrák katonából.

Gyakran részesültem, kadétka és tanuló létemre azon szerencsében, hogy Radetzky, a később oly híres tábornagy asztalához hívtattam, ki akkoriban tábornok volt, s mint főparancsnok Budán székelt. Radetzky régi fegyvertársa volt atyámnak s jó barátja; nem egyszer meglátogatta őt Bonyhádon; és Sándort saját ezredébe vette föl s hadnagygyá nevezte ki. Radetzky ekkor 50 és 60 év közt volt, katonai lángesze már általánosan ismeretes volt s jellemeért a magyarok közt is népszerűséggel bírt; szókimondó ember lévén, gyakran nyíltan sem áttalott panaszkodni az osztrák katonai s kormányzati rendszer ellen. Nem egyszer történt, hogy midőn asztalánál voltam, a magasb rangú tisztnek nem kis bámulatára szóba ereszkedett velem, s emlékszem szavaira, midőn felkiáltott: «Móricz, te az én emberem vagy: csak folytatd szorgalmasan tanulmányaidat, légy kitartó a gyakorlatokban; te tán szerencsésebb lélsz nálam, kit megfojt és megöl a Hofkriegsrath slendriánja. De ne essünk kétségbe! talán szebb időket is érünk még, mint a mostani, mikor lesz valami tenni való!»

A közben szorgalmasan folytattam tanulmányaimat. Kitünőnek mondtak iskolatársaim között, s úgy emlegettek, mint a legjobb matematikusok egyikét a tanodában. Ezredbeli társaim is mind szerettek, kivált a magyarok, olaszok és lengyelek, kikkel jóformán közös nemzeti érzelmeink és törekvéseink voltak, s lassanként némileg középponttá váltam közöttük. Bizonyos szövetséget kötöttünk magunk közt, mely mind inkább politikai irányzatúvá fejlődött, s melyben egészen elememben érezhettem magamat.

Időmet szakmunkákkal foglaltam el. A tüzérségi utasítást magyarul fordítottam. Azonkívül az erődítéssről és várvédelemről egy egész munkát írtam össze, a rendelkezésem alatti legjobb forrásokból. Irodalmunkban talán ez volt a legelső kísérlet e nembem, s én azt később (1834-ben) be is nyújtottam a Magyar Tudományos Akadémiához, melytől elismerő nyilatkozatot is nyertem érte. A magyar kifejezések és műszók tárgyában a legelső nyelvész tekintélyhez, Vörösmartyhoz fordulhattam; mert kedves volt nevelőm társaságát ez időszakban sem hanyagoltam el; gyakran, majdnem naponként fölkerestem őt s akármilyen tüzelő föl heves véretem vagy képzelődésemet, csak hozzá szaladtam vele; a politikai eseményeket együtt vitattuk meg, előmeneteleimet tanulmányaim rendjébe terjesztettem, s a nehezéget és olykor kellemetlenségeimet neki panasztam el. Az osztrák tisztnek és közvetlen előjáróm ellen, mint gondolható, legtöbb panasgom volt, a magyar nemzeti

törekvések ellen következetesen folytatott hadviselésükért. Nem egyszer sejtelmesen mondtam nekik: «Meglátod, barátom, elsajátítom tudományukat s katonai titkaikat, hogy képes legyek egykor magunk kezére kapni ágyúikat és erősségeiket.»

Az egyenruha soha egy perczig sem hiedgíté el szívemet hazám iránt s bármily szorosán volt is nyakig gombolva, nem szoríthatta vissza belém a szabad szót és nyilatkozást; az osztrák tisztnek előtt is meleg védője és szószólója voltam mindig hazám ügyének és jogainak; a minnek elmaradhatlan következménye volt, hogy vastag osztrák főnökeim előtt igen rossz hírbem voltam, s ők minden alkalmat mohón megragadtak bosszantásomra. Az is szúrta már szemüket, hogy katonai könyveket magyarra fordítottam, a katonaság kizárólagos nyelve a német lévén, de az ellen nem szólhattak, hanem a helyett aprólékos okokat kerestek bosszújuk kitéltésére.

Egy alkalommal a Budán fekvő Geppert olasz ezred kadétjai bált rendeztek, hova több bajtársammal együtt én is hivatalos voltam. Engedélyünk ezredesüktől csak éjfélig szólt. A kiszabott időre el is voltam határozva visszatérni a kaszárnyába, daczára a bajtársak sürgető marasztásainak. Azonban egy saját ezredünkbeli kapitány, ki szintén jelen volt, s ugy látszik, a szubordinációról kissé tagasabb fogalmakkal bírt, biztatott a maradásra, azon igérettel különösen, hogy az ezredesnél, ha az szót találna tenni, kimentend. Rá engedtem beszéltetni magamat s a bál végeig, azaz hajnalig maradtam. A kapitány közbenjárására csakugyan szükség is lett, mert az ezredes kapott az alkalmon, hogy nagy lármát csaphasson; a kapitány meg is tartotta szavát, de hiába, a szigorú és hajthatlan ezredes, mindnyájunkra nyolcz napi szoba-börtönt szabott.

Máskor, de még azon télen, mi adtunk bált, s én voltam a főrendező. Azon hallatlan vakmerőséget követtem el, hogy az előirt bórndrág helyett pantalon lúztam s rendezői minőségemben abban sürgölődtem a bálban. Az ezredes rögtön észrevette bűnömöt, de nem szólt; elvárta azon perczet, midőn az első tánczra, melyet szintén magam rendeztem, tánczosnómmal a colonne-ba épen fölállottam; — a hölgy, kinek karomat nyújtám, báró Splényi tábornok kisasszonya egyike volt, ugyanaz, ki később Guyon tábornoktársam neje lón. Az ezredesnek kétségkívül nagy öröme telt benne, hogy engem épen ily kisasszony előtt alázhatott meg, éreztetve alárendeltségemet. A bál színén rám szólott, a tánczot abba hagynom és a tánczteremből rögtön hazamennem parancsolt, kimondva egyszersmind ítéletemet is, mely hat heti szoba-börtönre szólt. Dühös voltam e gyalázattal, de a határozott parancsnak engedelmeskedni kelle, s minden, a mit tehettem, hogy boszút esküvém a kismérvű zsarnok ellen. S önértettel mondatom, valahányszor alkalmam volt őt s hasonlított büntetlenül bosszanthatnom, bizony nem hagytam az alkalmat használatlanul én sem. Családom befolyásos volta s a magas pártfogás, melyben a parancsoló tábornok is részesített, bátorított, hogy néha nyíltan is ellenszegüljek eljáróimnak, s nem egyszer megtörtém, büntetlenül, a katonai fegyelem szorosságát.

Ez időben történt, hogy a júliusi forradalom kiűzté Franciaországban; Olaszország, a mindig nyughatatlan, nem késett elégtelenségét éreztetni az osztrák uralommal; a lengyelek, e nemes és hősiesség, de oly elnyomott és szeren-

csétlen nép, szintén besodortattak a forradalom viharába s fegyvert ragadtak.

Lángba borult minden; s én, ifjú hevem tüzeiben égve, magam is nem akartam elszalasztani az alkalmat, mely annyira kinálkozott, szelentyút adni forradalmi hajlamaimnak. Említettem már, hogy bajtársaim közül a magyarok, olaszok és lengyelek körülem csoportosulva, egy kis szövetséget alkottunk, bár tulajdonképi politikai érzélat nélkül. Szövetségünknek most szélesebb kiterjedést adtam, s bajtársaimmal jelszó gyanánt fogadtattam el nemzetiségeinknek, melyekhez tartozánk, fölszabadítását.

Atyám ez időtájt éppen Pestre érkezett. Bizalmas és magános találkozásunkat arra használtam föl, hogy közlém vele vakmerő terveimet. Atyám megjegyezt rajtok miattam, féltve biztonságomat, s rögtön elhatározta, hogy kivesz az ezredből. Kénytelen valék elbocsátatásomat kérni s visszatérni az apai ház fedele alá; a mi annival szükségesebbnek mutatkozott, mert előljáráimmal való összeütközéseim már-már a tetőpontot érték el, s csak még egy csöpp kellett volna, hogy az ügy is telt pohár kicsorduljon.

De alig volt kezemben az elbocsátási okmány, alig éreztem magam szabadnak, s minden katonai kötelek alól föloldottam, azonnal visszatértem Pestre, titkos szövetséget szerveztem számos fiatal emberrel, megújítottam összeköttetéseimet előbbi bajtársaimmal a laktanyában. Szövetkezésünk első célja volt a fölkelő lengyelek segélyére sietni, résztvenni szabadságharcukban. Kitérésünk terve már egészen meg volt állapítva, indulásunk napja is meghatá-

Strelisky 1899-iki fényképe után.

A KIRÁLY LEGÚJABB ARCZKÉPE.

rozva, — midőn két szövetséges társunk által elárulva, dühös ellenségem, az ezredes körmei közé estem. Megkötöztek s a laktanya börtönébe vetettek. Éjjel-nappal őrizet alatt tartottak s a haditörvényszék előtt megjelennem kényszerítettek. A katonai törvény röviden bánt velem. Föbelövetésre szölt ítéletem.

E közben, szerencsémre, az izgatottság Magyarországon is terjedt. Népszerű hazafiak, mint Wesselényi, Kubinyi, Mérey, Somssich Miklós, Csapó Dániel, Fáy és többen, a nemzet rokonszenvét felélesztették a jogaiért küzdő szerencsétlen Lengyelország iránt. Pest, Tolna, Somogy, Nógrád, Zala megyék fölterjesztéseket

intéztek I. Ferenc császár és királyhoz, Ausztria részéről fegyveres beavatkozást sürgetve Oroszország ellen; a lengyelek javára; erélyes óvást intézve egyszersmind a haditörvényszéknek ügyemben való törvénytelen föllépése ellen és követelve szabadon bocsátatásomat. Atyám is a mérlegbe vetette minden befolyását, kiszabadításomra s életem megmentésére. A veszély, mely már csakugyan fejem fölött függ, e föllépések által szerencsésen elfordított, s néhány hónapig tartó fogság után szabadon bocsátattam. A pesti fiatalság ovációkkal tüntette ki örömét s diadalmenettel vittem Pest megye gyűlésébe.

Jó kedvetem s szilaj gondtalanságomat különben a börtön legkevésbé sem törte meg; ott is torzképet rajzoltam, mely Sontag ezredest mint fölbőszült bikát ábrázolta. E torzkép kézzel-kézre járt s végre a Nádor-főhercegné szalon-asztalához is eljutott, ki igen szabadelvű eszmékkel teljes és a magyarokkal rokonszenvező hölgy volt.

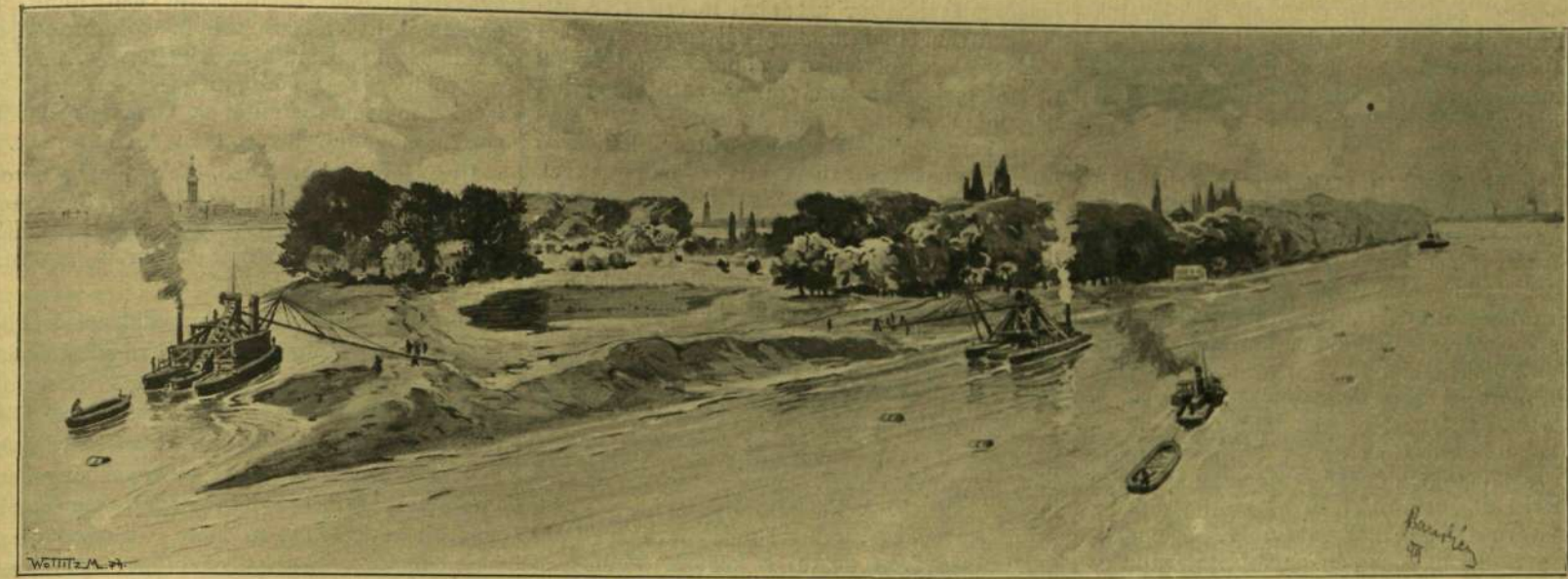
Makk tüzer-ezredes, akkor osztrák katona, később az 1848-49-iki szabadságharc egyik jelessége, beszéli, hogy ő is állott őrt fogházam ajtaja előtt. Akkor sem én, sem ő, nem gondoltuk, hogy még egykor egy nagy s minket közelebről érdeklő ügyben, mint forradalmi katonák fogunk szerepelni.

LEGÚJABB KÉPEK A KIRÁLYRÓL.

Ő Felsége arcképét most László Fülöp jeles művésznök festi s alkalmunk van ezúttal az e czélből fölvevett fénykép másolatát bemutatni,

A KIRÁLY ÉS A KÉRVÉNYEZŐ GYERMEK BUZLIÁSON.

A MARGIT-SZIGET HIDJÁNAK ÉPÍTÉSI MUNKÁLATALAI.

Paar Géza rajza.

mely azért különös érdekű, mivel ez a legújabb felvétel, mely királyunkról készült.

Egy másik, egyszerűségében is megható képet mutatunk be ez alkalommal, mely a tavalyi őszi nagy hadgyakorlatok idején előfordult egyik kedves jelenetet tünteti fel, s mely ékesen szóló tanúbizonysága a király ismert jószívűségének.

Midőn egyszer ugyanis Ó Felsége buziási lakása előtt rövid gyalogsétát tett, hirtelen elébe került egy kis meztelű fiú, a király felé sietett s bátran, de szerény alázatossággal valami kérvényt nyújtott a felséges úr felé.

És a király észrevevén a gyermek szándékát, kegyes szavakkal átvette tőle az irást, bizonyára nagy öröme a mi kérvényezőnek.

Egy közelben levő fényképész hamarjában megörökítette ezt a kedves jelenetet, a mely felvétel után a mi képünk is készült.

A kép épen azt tünteti fel, midőn a felséges úr a szoborként ott álló katonáor előtt elhaladva, odalép a gyermekhez s kezét kinyújtja a

kérvény után, melyet a fiúcska most már neki bátorodva ad át neki.

A MARGIT-SZIGET HÍDJA.

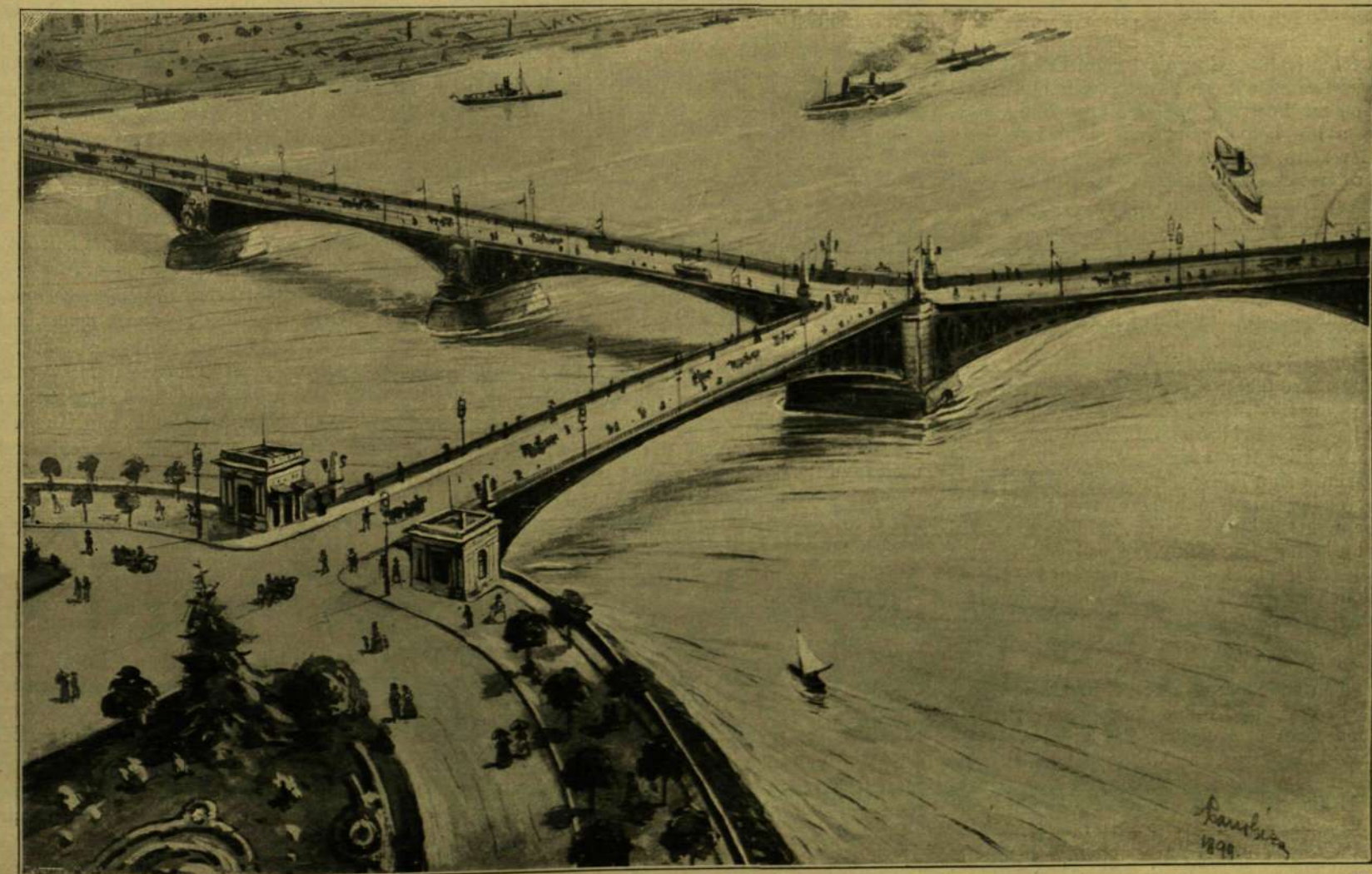
Székes-fővárosunk egyik legszebb gyöngye, a Margit-sziget, melyet fenséges gazdája, József főherceg óriási munkával és költséggel paradicsommá varázsolt át alig három évtized alatt, nemsokára össze lesz kötve a Duna egyik legnagyobb hídjával, a Margit-híddal. A páratlan fekvésű és egészséges levegőjű sziget megszünt ezzel elzárt terület lenni s a kiépülő hídszárny megnyitja lombos berkeit s dús pázsitjait a főváros üdülő közönsége számára s a sziget látogatóinak száma eme közlekedési út megnyitásával bizonyára megtízszereződik.

József főherceg 1867-ben örökölte a még az akkori időben csak vadaskert gyanánt szolgáló szigetet István főhercegtől. A fákkal és füvekkel dúsan benőtt szigeten ez időben még alig volt gondozott út is, a IV. Béla idejéből megmaradt zárda és templomromokat egész őserdő

módjára takarták a vadon nőtt fagyalak és kúszó növények.

József főherceg azonnal felismerte a birtokába került sziget rendkívüli természeti szépségeit s megkezdte a következő években a művelés nehéz munkáját. Mint kitünő művészi ízléssel bíró ember, meghagyta a fák és bokrok természetadta növést, s mint jeles kertész, a kinek a tapasztalat szerezte meg a szakismeretet, csakis azok nevelésére fordította főfigyelmét. Útakat vágott a sűrű lombok között és a sűrű berkek eldugott zugaiiban pihenő helyeket állított. Az ingoványos nádas és sásos réteken dúsán zöldelő gyeptáblákat létesített. Két évtized nehéz munkáját végre siker koronázta s ma már díszes fürdőház, több szálloda, két vendéglő s egyéb díszíti a szigetet, melynek közepén nyaralószertű lakást emelt családjának is a főherceg, az országserzte híressé lett rózsakertészet szomszédságában.

A sziget újjáébredésének harmadik évtizedében, a kilencvenes években már nagyon kedvelt kiránduló- és üdülőhelyévé lett a főváros közönségének. A hajók alig birták kiszállítani a délutáni órákban különösen felszaporodott ki-

A MARGIT-SZIGET HÍDJA A KIÉPÍTÉS UTÁN.

Paar Géza rajza.

Mily könnyű a matematikai formulákkal óriási nagy számokat aránylag röviden leírni, legjobban láthatjuk abból, hogy már három számjeggyel képesek vagyunk oly nagy mennyiséget jelölni, melyet kiszámítani és pontosan feljegyezni egy embernek csaknem lehetetlen. Ez a három számjegy a hatványozott 9⁹, azaz kilencz egység kilencszázszorozva önmagával s ez ismét kilencz ízben sokszorozva minden előzővel. Már az első rész 9⁹, azaz kilencz egész kilenczedik hatványa 387.420.489-et tesz, azaz közel 400 millió egységet. Ha ezt ismét kilenczedik hatványra akarnánk emelni, legalább 369 millió számjegy jönne ki, azaz oly óriási mennyiség, melyet kimondani sem tudunk, mert a billiók és trilliók is egészen eltörpülnek mellette. Tisztán arra, hogy valaki ezt az eredményt papírra, vagyis jobban mondva egy vastkos könyvbe beírja, körülbelül öt évi szakadatlan munkára volna szükség, ha az ember 2 másodperc alatt öt számot ír le. Ha ezt a számsort egyvégtében írhatná le valaki, Klon-

ték is parányi lesz és ismét elvész képzeletünk a billiók és trilliók csoportjában. Bizony be kell vallanunk, hogy képzelőtehetségünk gyarló és nagyon is korlátolt.

A VESZEDELMESE ELLENSÉG.

Az udvar szárnyasai közt a kakast tartják nagy vitéznek, s a közmondás is csak ezt a nagy vörös szakálu, taraju vitézt emlegeti, midőn így szól: «Minden kakas úr a maga szemétdombján.»

Pedig hát vitézség dolgában a gúnár sem áll hátrább. Nem hirdeti ugyan olyan hangosan, mint a kakas, a maga vitézi voltát, hanem annál merészebb, mérgesebb.

A tyúkokat, ruczákat, kutyát, macskát, közéletben nem igen tűri, éles sziszegéssel neki megy a melyiket közelében kapja, s olyat csip rajta, hogy jobban se kell.

egyszer-másszor a szomszédbeli vásott gyermekektől kellett szenvednie.

Ime, itt a kedvező alkalom a boszúállásra! Rögtön kivált hát a ludak közül, hosszú, vastag nyakát vízszintesen, előre kimeresztette s azzal ügyetlen, topogó lépteivel lefutott a patak partjára s dühösen sziszegve, szembe fordult Sáríkával, mintha mondta volna neki: «T ne menj jönni, mert nem jól jársz!»

S a kis lány megszeppen s egy lépést sem mer többet tenni, pedig már kis szoknyáját is felfogta, hogy átgázoljon a patakon.

De hát mikor olyan veszedelmes, ádáz ellenség fenyegetőzik a tulsó parton! Pedig ő sose boszantotta a gúnárt, nem is szokott azokkal a gonosz gyerekekkel társalkodni.

At is kiáltja ezt a dühös ellenfélnek:

— Ne bánts, kis gúnár, ereszd át, én sose bántottalak téged!

De az ádáz gúnár szíve nem lágyul meg, sőt még olyan formán tesz, mintha át akarna a vizen jönni. Sáríka már-már gyors visszavonul-

A VESZEDELMESE ELLENSÉG. — NEOGRÁDY ANTAL RAJZA.

dykétől le Dél-Amerika végső csücséig minden talpalattnyi földet tele írhatna apró betűkkel s még akkor sem volna a sorozat teljes. Ha pedig oly sűrűn írná egymás alá a sorokat, hogy csak egy milliméter távolság volna a két sor között, a 369 millió számjegy egy 200 méter hosszú és 100 méter magas óriási táblát töltené meg.

Láthatjuk ebből az egyszerű példából is, mennyire szükséges volt a számtani rövidítések feltalálása. Hiszen a 9-et negyed, sőt ötödikben is lehetne önmagával hatványozni; de ezen felül még kisebb műveletek is elvesztik áttekinthetőségüket, ha nincsenek számtani rövidítések.

Egy másik módja a nagy számok érthetővé tételének az, ha nagyobb egységet veszünk összehasonlítással. Különösen látjuk ennek a hasznát a csillagászatban. Minden tankönyvben megolvashatjuk, Flammarion népszerű dolgozatai óta a lapokban is, hogy hány millió és billió mérföld távolságra van tőlünk a nap, vagy valamely más csillag. De ez a mérték csak a legközelebbi égi testeknél lehet némileg tájékozható; ha kissé távolabb megyünk, szükségünk van a mérföldnél sokkal nagyobb alapmértékre s ilyenül használják a csillagászok a fényévnek egy perc alatti sebességét, avagy a föld és nap közt levő távolságot. A messze fekvő álló csillagoknál azonban már ez a mér-

Különösen haragszik pedig a gyermekekre. A mi nem is csuda, mert hát míg a tyúkok, kacsák, macskák, beismervén az ő nagy hatalmát, ellenkezés nélkül odább állnak előle, addig a csintalan gyermekesereg sehogy sem akar tekintélye előtt meghajolni, sőt — kivált a fiúk — elég tiszteletlenek az udvar eme nagy tekintélyű lakóját, ott saját ludjai szeme láttára, ingerelni s üzőbe is venni.

S egy gúnár annyit gyerekek ellen mit teheszen? Mérgesen, sziszegve bár, de megszalad.

Azonban nem felejtja a sérelmeket, s ha egyes, kisebb gyerekekkel, vagy éppen leánnyal találkozik, akkor visszaadja a kölcsönt s ő lesz a támadóvá. Ha aztán ellensége megfut előle, messze hangzó diadalmas gágogással tudatja az udvar tollas népségével, hogy ime: fényes győzedelmet vitt az ősi ellenségem!

A kis Sári is ilyenformán járt. Átküldték a szomszédba, hogy kérjen kölcsön egy pár tyúkot, mert kellene még a kotló alá. Meg is indult Sáríka vig dalolás közben, s minden akadály nélkül elért a kis patak partjára, a mely a szomszéd udvara előtt csergedez.

Hanem itt már veszedelem várta, még pedig nem kicsiny. Észrevette a vén, mérges gúnár, a mely ludjaival együtt ott sítkezett az ől végénél. S a mint a kis lányt megpillantotta, rögtön eszébe jutott az a sok keserűség, a mit

lason gondolkozik, midőn feltűnik a szomszéd-asszony alakja, a ki elkergeti a bősé gúnárt s szabaddá teszi az elzárt utat.

A kis lány megkapja a tojasokat, a gúnár pedig felmegy a szemétdombra, szárnyait kiterjeszti, nyakát felduzzasztja s harsány gágogással hirdeti, hogy a győzelem voltaképp mégis csak az övé!

Sz. B.

EGYVELEG.

* A pápák száma, eddigigé 258. Ezek közül tizenhét volt francia, egy angol, egy hollandi, öt német és egy portugali; a többi mind olasz volt. Ezek közül is 146 vagy magából Rómából, vagy a pápai államból származott.

* Amerika legnagyobb hegyének eddig a Szent Illés-hegyet tartották, jelenleg azonban Alaskában egy 5943 méter magas hegyet találtak, mely 300 méterrel magasabb, mint az Illés-hegy.

* A cocain gyógyítószerként való használata nagy jótétemény Peru szegény lakóinak, kik most nagy mennyiségben tenyésztik és értékesítik ezeket a bokrokat, melynek leveleit az előtt is szerették rágesztani, hogy éhségüket csillapítsák s a bányamunkákat jobban elbírhák. A tömeges tenyésztés folytán az ára is jelentősen apad. 1885-ben egy kilogramm ára 1000 forint volt, jelenleg 150—200 forint. A cocaint különben ma már más vidékeken is kezdik termesztetni.

CASTELAR EMIL.

1832—1899.

Századunk egyik legkitünőbb politikai szónoka, a spanyol nemzet legeszményibb lelkű politikusa s leghíresebb írója halt meg május hó 25-én: Castelar Emil.

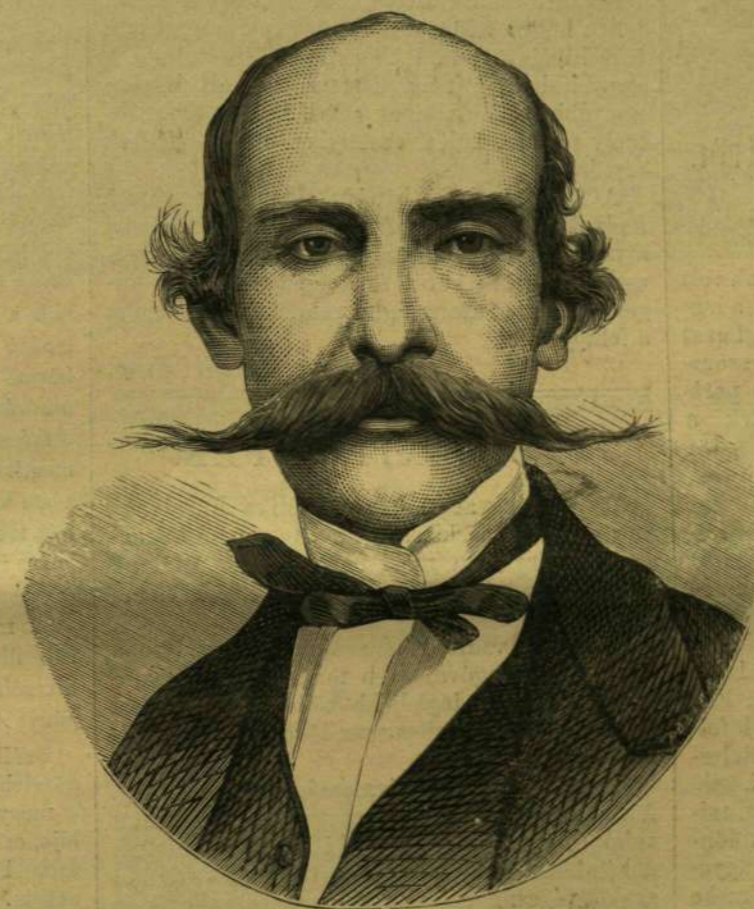
Mint politikus utolsó helhelteig köztársasági volt. Nemzete boldogulását attól remélte, hogy az egymással vetélkedő dinasztiáktól megszabaduljon s republikánus elvek szerint berendezkedve, vessen meg új fejlődése alapjait. E czél elérésére használta föl szónoki tehetségének, írói működésének minden erejét, e mellett izgatott lelkesedése lángoló hevével, a nélkül, hogy állandó sikert tudott volna elérni. Ennek első sorban bizonyára a viszonyok, a spanyol népnek pártoskodó hajlamai s nemzeti erejének megfoghatósága volt az oka, de Castelar és társai politikai módszere és eljárása is részben benne.

Mert Castelar inkább volt költő és filozófus, a ki eszményien magas szempontokból fogja fel s itéli meg a nemzetek sorsát s ezek szerint is kívánja a létező viszonyokat átalakítani; mint számító, gyakorlati politikus, a ki eszményeit össze tudja egyeztetni a gyakorlati élet követelményeivel. Az úgynevezett *doctrinair* politikusok közül való volt ő, a kik inkább az elmélet, mint a gyakorlat emberei s kitünő politikai rendszereket és elméleteket tudnak fölláttani, de a mint érvényesíteni kellene azokat a gyakorlatban, többé-kevésbé kudarcot vallanak. A romantizizmus talaján fakadt szabadelvű politikai iskola különböző államokban számos ily államférfit szült s ezek között a legnagyobb híre s tiszteletre Castelar jutott. S a tisztelet méltán megilleti nemes alakját, mert az emberiség szabadsága volt vezérlő gondolata s küzdött mindenért, a mi ennek szolgálatában áll s minden ellen, a mi ezt akadályozza. A vakbuzgóságra hajló spanyol nemzetnek megmagyarázni igyekezett a vallásszabadság szükségességét, a lelkiismereti szabadságot, az emberi jogokat. «Az eszmék üldözésének meg kell szűnnie, mert az eszméket üldözni annyit tesz, mint üldözni a fényt, a levegőt, a villamosságot...» Ez volt egyik alapelve politikai fölfogásának.

Egy ízben úgy látszott, hogy elérkezett a pillanat, a midőn eszméit megvalósíthatja: midőn 1873-ban a spanyol Bourbonok uralma megdőlt és a köztársasági párt jutott uralomra, melynek ő volt egyik vezére. Csakhogy ép a sorsnak ez a kedvezése mutatta meg, hogy állandó politikai sikere elérésére nem elegendők a fényes és nemes eszmék: gyakorlati érzék is kell hozzá. A fiatal spanyol köztársaság rövid, egy évnél alig több idő alatt megdőlt s vele véget ért Castelar gyakorlati politikai szereplése. Több ízben tagja volt ugyan a madridi törvényhozásnak ezután is, föl is szólalt nem egyszer, ha alkalma nyílt egy-egy eszméje mellett harcolni, de tulajdonképeni politikai szerepre nem jutott többé. Fondorlatokban, összeesküvésekben soha sem vett részt, ezt nem engedte nyílt, egyenes természetű, de nyílt küzdelemben, a monarkikus pártok számbeli túlsúlya és hatalmi ereje miatt nem győzhetett. Pártja bizonyos közepet foglalt el a monarkisták és a forradalmi szélső republikánusok között, hirdette igéit, de

visszariadva a forradalmi eszközöktől. Több ízben tettek reá kísérletet, hogy Castelart megnyerjék a mai politikai rendszernek, de ő rendületlenül kitartott köztársasági elvei mellett, nem hagyva magát megejteni a csábítástól s nem riadva vissza a fenyegetéstől.

Mint politikai szónok, ahhoz az iskolához tartozott, a melynek nálunk legnagyobb képviselője Kossuth volt, a kihez sokszor hasonlították nálunk és a külföldön egyaránt. Ez a szónoki irány a képzelt felizgatására, a szenvedélyek fellobbantására hat, s vele jár az előadásnak költői szárnyalása, a gondolatok kifejezésének pathetikus formája. Irodalmi szempontból Castelar szónoklatai világosságos remekművek, bár a politikus gyakran megtalálják bennük a gyakorlati érzék hiányát. Szónoklatai hatását nagyban emelte egyéniségének s előadásának megragadó varázsa, mely alól gyakran még ellenségei sem tudták magukat kivonni.

CASTELAR EMIL.

Mintirő különösen az emberiség művelődésének fejlődése iránt érdeklődött. E téren aratta legmaradandóbb sikereit s hatása e téren fog legtovább élni. Még tudományos műveibe is beleviszi lelkesedésének tüzet, költői képzeletének szárnyalását, a nyelv bámulatos zengzetességét, mely még idegen nyelvre fordítva sem vesz el teljesen. Próza stílusa mindig tud ment maradni a dagály és túlterheltség hibájától. Történeti érdeklődésében, bámulatot keltenek alaposágukkal, de ő a történetet nem magukért az eseményekért tanulmányozta, hanem a bennük rejlő tanulságokért, melyeket éles elmével s nagy elemző erővel tudott levonni. Írt néhány regényt is, a romantikus költők modorában s ezekben is képzeletének gazdagsága és előadásának szépsége ragadja meg leginkább az olvasót. Nevezetesebb műveit, a tudományosakat és a költőieket egyaránt, lefordították majd minden nyelvű nemzet nyelvére, köztük magyarra is.

Életrajzi adatai a következők:

Castelar Emil 1832-ben született Cadixban. Ifjúsága viharos volt. Csecsemő volt még, mikor

atyjával, a kit szabadelvű s forradalmi eszméi miatt a spanyol kormány üldözött, menekülnie kellett hazájából. Hét éves volt, mikor atyja meghalt s ő ez idő óta folytonos különbözőségek között, nyomorúsággal küzdve folytatta tanulmányait. Huszonkilenc éves korában a madridi egyetemen a bölcsészet, történelem és irodalom tanára lett s e minőségében óriási hatást tett nemcsak az ifjúságra, hanem a madridi társadalomra is, mely nagy számmal tödült előadásait hallgatni. E miatt s a «La Democracia» című lapjában folytatott köztársasági izgatásai miatt a kormány megfosztotta állásától. Erre a korszakra választotta magát képviselőnek s ezzel egészen a politika terére lépett. 1866-ban részt vett egy a Bourbon-dinasztia elleni összeesküvésben, s mikor a tervezett forradalom nem sikerült, a kormány halálra kerestette. Sikertelenül menekült, mire távollétében halálra ítélték. Két évig tartó száműzetése alatt többnyire Párisban tartózkodott. 1868-ban újra forradalom tört ki Spanyolországban. I. Amadé király ellen, melynek híre Castelar hazasiertett. Ekkor vetette föl egyik legnagyobb szabású eszméjét: az összes román népek szövetségét a germánok és szlávok ellen, a mely azonban örökre utópia maradt. A forradalom azonban sikerült, I. Amadé lemondott s Castelar pártja ragadta magához a főhatalmat. Castelar a külügyi tárczát vállalta el, hogy említett eszméjének megvalósításához foghasson, de az országot dülő belzavarok megakadályozták az eredményes működésben. A folytonos vilongások között, melyeket a karlisták és a federalisták támasztottak, egymás után buktak meg a köztársasági kormányok. Castelart időközben a kortez elnökének, majd pedig a végrehajtó bizottság elnökének s diktátornak választották meg. A pártokra bomlázott nemzet erejét azonban az ő szónoki hatalma sem tudta egységesíteni; szervező ereje nem volt elég nagy, hogy a hadsereg fegyelmét s az ország belső rendjét fentartsa. E mellett, mivel a pillanat szükségéhez képest, különösen a föder-

listák ellen oly rendszabályokhoz kellett nyúlania, melyek saját elveivel se fértek meg, pártfelei elveladással s a köztársasági államformához való hűtlenséggel is vádolták. 1874-ben, január 2-án a képviselőházban leszavazták, mire ő lemondott s elkeseredve külföldre ment. Ezzel vége szakadt gyakorlati politikai pályafutásának. Ezután leginkább az irodalomnak élt. XII. Alfonz uralkodása alatt visszatért ugyan hazájába, több ízben képviselőnek is megválasztották, de ő beérte azzal, hogy elvei mellett olykor-olykor fölszóljalon. Nagyobb, cselekvő szerepet nem vitt többé, míg 1893-ban végleg visszavonult a politikától. Utolsó politikai szereplése a mult év nyarára esik, a mikor Krisztina regens-királynét tette felelőssé — köztársasági nézetéből kiindulva — azokról a csapásokért, melyek Spanyolországot az amerikaiakkal vívott háborúban érték. E czikk, mely egy francia lapban jelent meg, nagy feltűnést keltett, a regens-királyné párthívei megtorlással is fenyegetőztek miatta, de a kormány nem akarta az amúgy is izgatott közvéleményt a népszerű férfiú porbe idézésével végképpen elkeseríteni. Május hó 25-ikén meghalt, a nélkül,

LÖVÉS A REPÜLŐ VADRA.

hogy eszméinek csak kis részét is megvalósíthatta volna. Nemzete tisztelttel állotta körül sirját, temetésén a kormány tagjai is megjelentek. A regenskirálynő is kifejeztette részvételt családjának.

GRÓF ZICHY JENŐ EXPEDICZIÓJÁBÓL

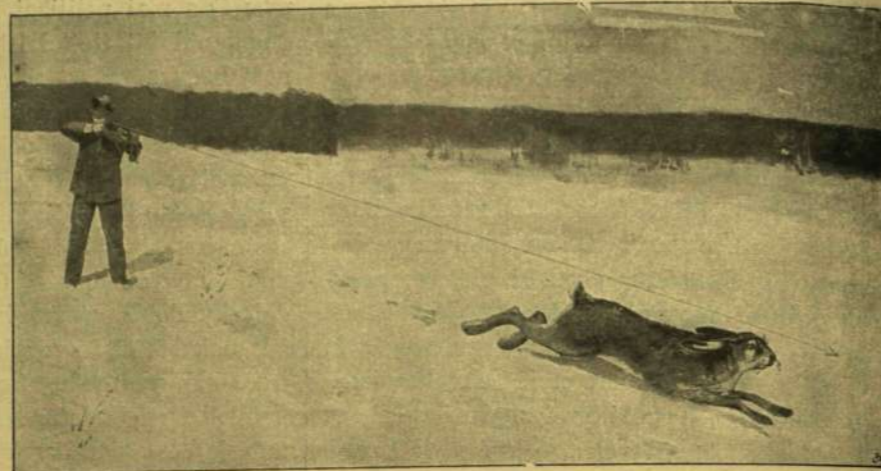
II.

A tobolski fogház.

Tobolski tartózkodásunk alatt alkalmunk volt az ottani kormányzó szíves engedelmével a legnagyobb szibériai állandó- és gyűjtőfogházat megtekinteni. Mindkét fogház egymás szemköztségében épült az Irtsi folyam magas partján. Az épületek erősen és kőből épültek, a kerítésük pedig magas czölöpökből van.

A nagy fogház, melyben csupa gonosztevők, rablógylók vannak elhelyezve, — két részből áll és pedig a főépületből, a háló- és ebédlő-terekkel és többi melléképületből, melyekben a különféle gyárak és műhelyek vannak. A háló-termek igen tágasak, kétoldalt a fal mellett egymás mellett elhelyezett barnára festett pricsekkel, melyek nappal fel vannak húzva. A falakat különben csak egy orosz szentkép díszíti. Egy teremben 15—20 ember hál; ezek közül föl-válva egyik a másik után napos, kinek kötelessége a termet tisztani tartani, szellőztetni, stb. Meglepett mindenütt az a nagy tisztaság, milyent bizony nem is vártunk; lehet különben, hogy ez onnan van, mert a fogház felügyelője német származású ember, kinek több érteke van a tisztaság iránt, mint a született oroszok. A melléképület műhelyei közt említésre méltó a nagyobb szövőgyár, hol a ruháknak szükséges szöveteit, pokróczokat, stb. állítják elő. Különbözők vannak azután a cipészek, szabók, asztalosok, szorgalmasan dolgozván a fogház szükségletein, de megrendelésre is. Ezek mellett azonban sok mással is foglalkoznak, így kaukázusi emberek, perzsák, turkomanok, örmények hímeznek vagy ékszerket készítenek. Szóval mindenki azt végzi, a mihez ért és kedve van. A melléképületben vannak a konyhák, hol jó és izletes ebédet főznek, miről magunk is meggyőződünk. Ünnepeken isteni tiszteletre mennek a foglyok a házi kápolnáikban. Igen szép nagy az oroszok kápolnája, de nem feledkeztek meg más vallásokról sem, mert van külön kis kápolna katolikusok s lutheránusok részére is.

A foglyok, mint említettem, mind gyilkosság miatt kerülnek ide az egész orosz birodalomból és pedig rendszerint 15 évi börtönre ítélve. A büntetési idő letelte után szabadon bocsájtják őket, valahol Szibériában lakóhelyet jelölve ki nekik. A legtöbb fogoly nem örül a szabadságnak, hanem rendszeren a legelső embert, a kivel találkozik, agyonüti, hogy újra a börtönbe kerüljön, mert ott jobb dolguk van, mintha maguk szabadjára eresztik őket. Különböző is Szibériában a napszám nagyon kevés, legfeljebb 20 kopek (26 krajczár) egy napra; az évről egy harmadát pedig elveszi a sok ünnep, tehát nem valami rózsás életet nyújt a szent szabadság.

„Az apróvad vadászata” ezimű műből.

LÖVÉS A VADÁSZTÓL ELFUTÓ NYULRA.

A gyűjtőfogház, mely leginkább deportáltak vagy keleti Szibériába szállítandó foglyok ideiglenes tartózkodási helye, már nem olyan tiszta; lehet, hogy a felügyelő (jelenleg egy lengyel ember) hibája ez, ki több gyönyörűséget talál a »wutki«-ban, mint a tisztaságban. Itt kisebb-nagyobb ezellak vannak egy-két, vagy több személy részére, külön osztályal nők és férfiak részére.

A fogházörök jó bánásmódban részesítik a foglyokat, kancsuka már nincs sehol, legfeljebb a városi múzeumokban mutogatnak még egyet-egyét. A fogház körül és a fogházon kívül dolgozó rabokra katonaság és rendőrség gyakorolja a felügyeletet.

Csiki Ernő.

VADÁSZATI KÉPEK.

A régi magyar vadász, dr. Mika Károlynak az »Athenaeum«-kisdásában »Az apróvad vadászata«- ezimű alatt most megjelent s általunk már ismertett könyvéből egy pár érdekes képet mutatunk be.

Az egyik vadlúd-vadászatot ábrázol lesből. A vadlúd a legóvatosabb madarak közé tartozik; sik helyen legfeljebb ködös időben lehet megközelíteni, különben már több száz lépésnyirel rendszeren felszáll.

De a lesnél is nagy óvatosságra van szükség. A vadlúd ugyanis soha sem száll meg falkástól valami helyre, mielőtt azt ki nem kíméltetné. A kímélést pedig két-három tapasztalt vén lúd szokta végezni, melyek csendesen berepkedik az egész környéket, a hova a falka megszállani készül, s gondosan megvizsgálják mindent, ha vajjon nem mutatkozik-e ott valami gyanus.

Ha a tapasztalatlan, vagy szeles vadász az ilyen kímélőkre rálő, akkor vége a vadászatnak, mert a falka azonnal más irányba csavarodik. A kímélőket tehát legjobb tovább ereszteni, midőn aztán a távolról nyomukban jövő csapat egész biztonsággal fog a les felé húzni s a vadász bőséges zsákmányt ejthet. Ha t. i. meg tudja tartani higgadságát s a gágogó, százával, ezrével előkerülő pompás vad láttára zavarba nem jön s el nem felejt, hogy a ludat szemközti hasztalan lövi, mert annak a keményen összefekvő mellőlairól ártalom nélkül lepattog a sörét, míg ha a vadász akkor lő, a mint a lúd oldalt, vagy háttal fordul felé, akkor biztos a siker, mert így a sörét a tollak közt a testbe hatolhat.

Érdekes rajzokat közöl a könyv arra nézve is, hogy mikép kell a futó, vagy repülő vadra lőni, a miből a kezdők sokat tanulhatnak. Ha nevezetesen szemközti szalad a vadászra a nyúl, akkor elebe kell lőni, szintén így arra is, a melyik oldalvást fut, míg a melyik a vadásztól ellenkező irányban szalad, annak a feje felett kell ellőni, mert így fogja a sörét találni. Ugyanez a szabály a repülő vadnál is. Mert idő kell neki, míg az ember a ravaszt elrántja s a sörét a célponthoz ér, közben a mozgó vad is halad, ha tehát épen rá céloznánk, természetes, hogy a vad legtöbb esetben sértetlen maradna, míg amúgy épen kellő időben ér a sörét oda, a hova szánva volt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

»Új regényünk. Lapunk mai számának *Regény-tára*-ban kezdjük meg az »A mit nem lehet megvásárolni«- ezimű érdekes regény közlését, melynek szerzője *Polevoj N. P.*, egyike a legkedveltebb és legnépszerűbb orosz íróknak. Ebben a művében betekintést enged az olvasónak az orosz társadalom legkülönbözőbb rétegeiből való emberek lelkébe, és valóságos megkap jellemzésének meggyőző erejével, lélektani megfigyelésének finomságával s leírásának élénkségével. Hősei, a pénz mindenhatóságának gondolatától elkábult apa, s a gazdagságot lenéző s a szeretet vallását szóval és cselekedettel követő fiú, egymással és a sorsal tragikus összekötésbe jutnak, a melyből azonban a végzet kifürkészhetetlen rendelése folytán szerencsésen s megtisztulva kerülnek ki, meghatóan juttatva kifejezésre a regény főlemelő erkölcsi czélzatát. A regényhez, mely folyton fokozódó érdekességével állandóan képes lekötni az olvasó figyelmét, s mesterkéletlen, egyszerű eszközeivel is mély hatást tesz, egy kiváló orosz művész, *Szamosik-Szudkovszky* készített sikerült illusztrációkat, melyeket szintén bemutatunk olvasóinknak. A »Vasárnapi Ujság«- számára a regényt *Ambrozovics Dezső* fordította.

Száll az ének . . . Ily címmel *Pósa* Lajostól legközelebb új verskötet jelenik meg. A jeles költő, ki a magyar gyermekirodalomnak is kiválóbb művelője, ezt az új könyvét is első sorban az ő legkedvesebb közönségének, a magyar gyermekvilágnak szánta. A magyar történelemnek s főképen az 1848—49-iki szabadságharcnak kimagasló hőseit és lélekemelő jeleneteit énekelte meg *Pósa* ez új könyvében, mely hazafias érzelmeket ébreszt s kivált ünnepi alkalmakra szavalásra is alkalmas verseket ad a fiataloknak. A könyv ára fűzve 1 frt, kötve 1 frt 80 kr., mely összeg június 10-éig szerző czímére (Budapest, Andrásy-út 10. sz.) küldendő. Mutatóul közöljük a könyvből a következő költeményt:

Gábor Aron.

Sötét felhők tornyosodnak
Fenn az égen,
Elnémultak a harangok
Háromszéken.
Elszálltak a csataterre
Viharszárnnyon:
Mind ágytának öntötték meg
Gábor Aron.

Főállítja az első egy
Dombtetőre:
»Harang voltál, légy szabadság
Hirdetője!
Dörgésed is az Istenhez,
Égbe szálljon . . .
S imádságot küld előre
Gábor Aron.

»Talált! Talált!« — zúg egyszerre
Száz ajakról. —
»A miénk az övéknél
Nagyobbat szól!«
Szegény székely azt se tudja:
Mit csináljon!
Mésék hőse lett előtte
Gábor Aron.

VADLÚD VADÁSZAT LESBŐL. — „Az apróvad vadászata” ezimű műből.

»Győzünk!« kiált a székelység
S úgy megőrül!
Czirógatják azt az ágyút
Köröskörül.
Csókolgatják, mint a szentet,
Az oltáron . . .
Nézi, nézi s megkönyözi
Gábor Aron.

Majd viharok rontanak az
Ellelenségre:
Szeretszörja harci kedvük
Tüzessége.
Győzedelmi dal harsog föl
Hét határon . . .
S égze süti az ágyút
Tisztelegve Gábor Aron.

A magyar irodalom története. Irta *Horváth Cyrill dr.* Első kötet: A régi magyar irodalom története. Az Athenaeum kiadása. Ez a 755 lapra terjedő nagy kötet úgy szólván az első magyar irodalom-történet, mely különös részletességgel foglalkozik a költői alkotások tárgyával, az egyes munkák tartalmával. Ebből a szempontból így a nagyközönségre, mint mindazokra nézve, a kik nem az egész magyar irodalom buvárlatával foglalkoznak, igen alkalmas tájékoztató. A közép-kori latin munkák, kódexek, krónikák, melyeket eddig csak többé-kevésbé sikerült rövid jellemzésekkel ismerhettek meg azok, kik eredetiben nem olvasták őket, vagy a kik nem tudnak jól latinul, itt bő kivonatokban tárgyalják. Költői munkák, melyeket a nagy közönségből vajmi kevesen olvasnak, itt meséjükben, cselekvényük folyásában tárunk elénk. A magyar irodalom tanárai e munkában becses segéd-könyvet nyertek, melynek méltó ott lennie minden iskolai könyvtárban, sőt minden műveltebb magyar ember asztalán. Az új munka hasznossága mellett ember könyv is, minthogy nyomdailag csinos kiállítású s 18 nagyobb szabású, részben színes melléklet és 162 pompás szövegkép díszíti. Ára 6 forint.

Gyurka és Sándor, újabb adatok a Gyurkovics-féle történetéhez, írta *Herzeg Ferencz*. A népszerű szerző, ki a Gyurkovics-család vidám történetének elbeszélését a Gyurkovics-lányok férjhezmenetelével kezdte meg, majd megírta a Gyurkovics-féle történetét, de akkor még Gyurka és Sándor fejeletje nem nőtt be. Azóta ez is megtörtént, a Gyurkovics-családnak két ifjú sarja is méltó lett *Herzeg* tollára. A *Singer* és *Wolfner* kiadásában

megjelent könyv ára 1 forint 50 krajczár, diszkötésben 2 forint 50 krajczár.

Bűnök, tizenhét elbeszélés, írta *Szabóné Nogáll Janka*, a jó tollú, elbeszélő, jellemezni és a cselekvény szerkezetében biztos író. Nem a társadalom sötét bűneit látja *Szabóné*; ezek a bűnök a lélek megtévelyedései, a szív bűnei a szív ellen. Élénken festő tolla a lélekállapotok rajzával is szívesen foglalkozik. *Goró Lajos* csinos ezimű rajzolt a könyvhöz, melyet a Franklin-Társulat igen díszesen bocsátott a könyvtárcsára. Ára fűzve 1 frt 20 krajczár.

Olesó Könyvtár. A Gyulai Pál kitűnő szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő vállalat új olesóbb sorozatából a következő számokat kaptuk: 661. sz. *Karr Alfonz* »Lajnal után két héttel«, a szellemes francia elbeszélő kiválóan kedves regénye. — A 662—664. sz. a múlt század magyar irodalmának egyik népszerű alakját mutatja be összes művei keretében. *Ráday Pál* munkái ezek, közte a hírneves »Istenek«- egy csomó eddig teljesen ismeretlen vers és az író önéletrajza. — *Könyi Manó* a következő füzetben (665—666. szám) arra a kérdésre mutat rá, hogy »Deák Ferencz miért nem ment el az 1843-iki országgyűlésre?« — *Tisza Domokos* »Hátrahagyott versei« (667—668. sz.) egy korán elhunyt nagy tehetség ékes tanújelei. — *Corneille* világhírű tragédiáját a »Cid«-t (669—670. sz.) *Radó Antal* szép alexandrinosokban ültette át, míg *Lessing* klasszikus vígjátékát a »*Barnhelmi Minna*«-t (671—673. sz.) *Kazinczy Ferencz* fordításában kapjuk. — Rhetorikai szempontból is értékes *Andrássy Gyula* gróf nagy beszéde »A véderőjavaslat tárgyában« (674. szám sz.). — *III. Napoleon* híres könyve »A tüzéség multja és jelene« (675—676. sz.) nemcsak szerzője nevéért, de történeti kutatásáért is érdekes könyv. — Két klasszikus mű következik a változatos sorozatban: *Schiller* »*Stuart Mária*«-ja (677—680. sz.) és *Milton* »*Elveszett paradicsom*«-a (681—685. sz.), melynek jó fordításáért csak nem rég választották meg *Jánosgy Gusztáv*ot a Kislady-Társaság tagjává. — Végül egy háromkötetes regény *About Edmond* (686—700. szám) »A régi bástya«- melynek egyes számai 10 krajczáron minden hazai könyvkereskedésben kaphatók.

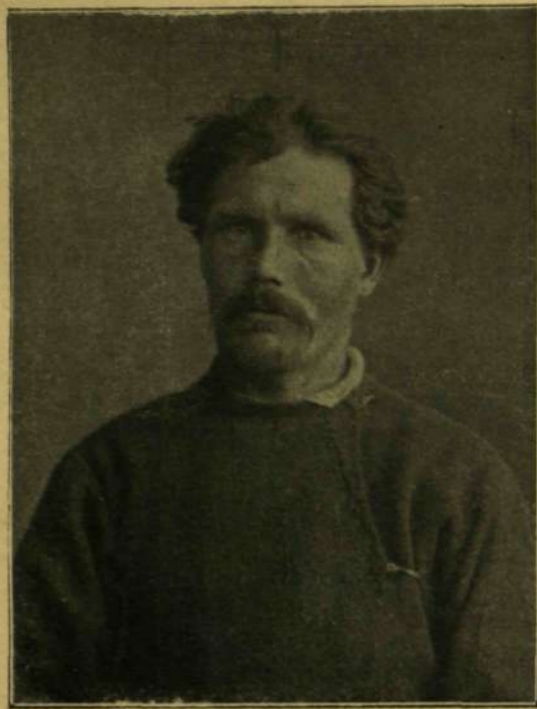
Verne Gyula illusztrált magyar kiadása. Verne népszerű műveinek az eredeti francia kiadás képeivel rendezett magyar kiadásából a Franklin-társulat most bocsátotta közre *Gaal Móz*s fordításában a 117—128 füzeteket. Ezekben befejeződik »*Sztrógoff Mihály utazása*« és megkezdődik a »*Hatteras kapitány*« ezimű regény. Az egyes füzetek ára 20 kr.

Naszreddin hodsa tréfi. Elbeszéli *Kúnos Ignác*. A Naszreddin tréfi az egész mohammedán világban, kivált pedig a török törzsek közzájón forognak s e tréfi dolgok egyrészt gyűjtötte össze *Kúnos Ignác*, közvetlen a kisázsiai török nép szájjából és magyarrá átvéve, a fentemlített ezimű füzetben kiadta. Naszreddin, ki a Bajazid szultán és a világhódító *Timur* idejében ált, hodsa vagyis tanító, bíró és papfele volt egy személyben s az általa elkövetett, kieszelt, vagy neki tulajdonított tréfák, adomák száma rengeteg. Ezeknek tetemes része olyan, mely az európai ízlésnek nem felel meg, a többit azonban élvezettel olvashatja bárki s ezek vannak a füzetben összegyűjtve. A gyűjtemény *Singer* és *Wolfner* kiadásában jelent meg, ára 60 krajczár.

Vigszínház. Az elmúlt héten a Vigszínház estőit egy sikerült eredeti kis vígjáték és egy francia némajáték töltötte be. Némajáték, pantomimika ritkaság a mi színpadjainkon, mert a ballet sokkal nagyobb hatásokra számítva dolgozik, s zenében, látványosságban, csoportozatokban és tarkaságokban egészen más, mint a május 26-án színr került »Házaló« (»Chand d'habits«), melylyel egy francia pantomimikus, *Severin* tesz körítést, s eljuttott vele hozzánk is. Hogy a művészek közé tartozik-e *Severin*, nem egészen bizonyos, mert a néma ábrázolás az emberi beszéd kifejezéseit és indulatait arcban és mozdulatokban hiába akarja megközelíteni. Az ábrázolásnak csak egy csonka töredéke marad.

»A házaló« némajáték jeleneteit *Catulle Mendès* állította össze, s *Jules Bouval* írt hozzá zenét. Időgrázó történet. A mint a függöny felgördül, egy bohóc-ruhába öltözött alak, egy pierrót lóg a lámpávason. Felakasztotta magát, mert a kit szeret, egy táncosnő, elutasítja, mivel szegény. De a szerencsétlen embert az álarcos bálból jövő megmentik. A pierrót aztán meggyilkol egy házalót, ki »chand d'habits« (mi van eladó) kiáltással jelenik meg; leiszurja, kirabolja, a csatornába dobja. *Severin* szerepe ezután a lelkiismereti furdalások és rémálmok kifejezése némajátékban. Mindig a »chand d'habits« hangzik feléje, mindenütt ezt hallja, s akár mulat, akár szerelmeskedik, a meggyilkolt alakja jelenik meg előtte, s mikor végül párbajt zárja be méltón, a meggyilkoltat látja, s víziója van, hogy ugyanaz a kard szurja át mellét, a melylyel a házalót meggyilkolta. *Severin* mellett a közönség szívesen tapsolt *Gaszner Boriska* kisasszonynak, az Operaház táncosnőjének, Balassának (a házaló), *Bereginek* és *Megyerinek*.

Kellemesebben hatott »A királyné apródja« kis vígjáték, *Heltai Jenő* és *Makai Emil* közös munkája, elmesé apróság, ügyesen írva versben és prózá-

FOGLYOK A TOBOLSKI FOGHÁZBÓL.

ban. Az álom leple alatt régi idők regényes alakjai jelennek meg, a kikkel egy modern költő foglal-kozik épen a dráma szigorú szabályai szerint, mert drámát ír. Azon tűnődik, hogy a költői igazságszolgálatának eleget teendő, kit öljön meg, a kis apród-ot, kit a longobard királyné elcsábít, vagy a király-nét, avagy mind a kettőt. A házban is, a háziúr neje és egy kis kadét közt hasonló drámai anyag van. A költő elszunnyad, álmában megjelennek drámája alakjai, de a háziúr (egy bankár), ennek neje és a kadét képét viselik. A király (a bankár) meg akarja ölni a szerelmeseket, de mikor ezek kegyelemért esdenek, a longobard király ellágyul, a költő azonban ezen haragra lobban, követeli a vért, a költői igazságszolgáltatást, hiába esdenek neki, hogy kegyelmezzon. Megegyeznek, hogy végre is a király ölje meg magát, mert a költői igazságszolgálat-ás vért kíván. A boss longobard király meg is öli magát. Erre fölébred a költő, s hallja a gazdaszon-nyától, hogy a bankár neje megszökött a kadéttal. A bankár is megerősíti az esetet, s kijelenti, hogy újra megházasodik és akárhánszor is megcsalják, megint újra házasodik. A közönség jól mulat a kis ötleten, s Hegedűs, Lányi Ilka, Varsányi Irén, Nikó Lina, Gál bő tapsokban részesülnek.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia május 29-ikén tartott ülésén, melyen báró Eötvös Loránd elnökölt, dr. König Gyula a magyar tudományos világ egyik első kitűnőségének, Bolyai Farkasnak, a maros-vásárhelyi főiskola tudós tanárának levelezéseit mutatta be, azokat a leveleket, melyeket Németország nagyírú matematikusával, Gauss tanárral váltott.

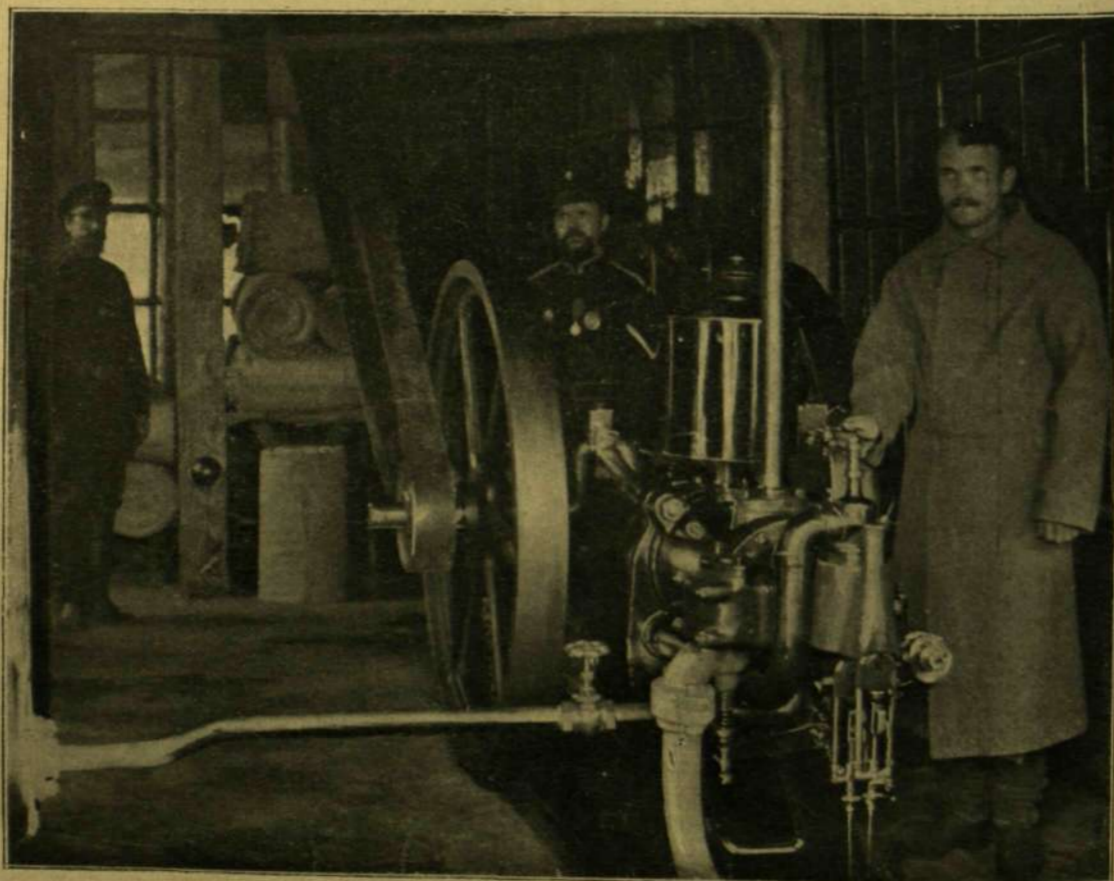
A magyar tudós mint tanuló Gaussal a göttingai egyetemen találkozott s mint rokonérezelmű ifjak, szoros barátságot kötöttek. Két évig érintkeztek egymással, de e rövid idő alatt kötött benső barátságuk életük alkonyáig sem szűnt meg. Levelezésük egyrészt vonzó képét adja a fiatal Gaussnak, a ki fölfedezésről-fölfedezésre jutva, még életében dicsőséget arat, másrészt meghatóan mutatja Bolyainak — e mélyen gondolkozó nagy elmének — szakadatlan küzdelmét az iránta oly kegyetlen és mostoha sorsral, a mely megakadályozza nagy reményekre jogosító ifjúsága gyümölcseinek megérlelését, de nem képes eszméi iránt való lelkesedését és minden szép iránt hevülő szívének melegét apasztani. A kiengesztelő sors kegyelmét látjuk abban, hogy Bolyainak fia, János, az abszolút geometria megalkotásával legyőzi azt az ősrégi problémát, a melynek megfejtésén atyja egész életén át sikertelenül fáradozott. Bolyai és Gauss levelezéséből eddig csak töredékek jelentek meg. A göttingai tud. társulat előzékenységének köszönheti az Akadémia, hogy ezuttal az egész levelezés megjelenik. A munka bemutatása után Szily Kálmán főtitkár jelentése következett a folyó ügyekről.

A Kisfaludy-Társaság május 31-ki ülése Gyulai Pál elnöklése mellett ment végbe, s bejelentette, hogy Pálffy Albert gyulai szülőházának emléktáblával megjelölése lelkes ünnepélyvel ment végbe. Ezen maga az elnök képviselte a társaságot, Schumacher Sándor dr. íróval, a társaság külföldi tagjával együtt.

Radó Antal kezdte meg a felolvasásokat, s az olasz újabb költészet két szép termékét mutatta be Carducci-tól «San Guido előtt», Negri Adá-tól pedig «Tíz a bányában» címűt. — Majd Péterfy Jenő ismertette Aristophanes néhány vigjátékának tartalmát, szerkesztését és jellemző erejét, folytatván ezzel az ó-kori klasszikus drámairodalomról irt jeles tanulmányait. A tetszéssel fogadott előadás után Beöthy Zsolt olvasta fel Hegedűs Istvánnak «Dolgos kis kéz» című mély érzésű költeményét, melyet a szerző házasságának 25-ik évfordulója emlékére nejehez irt. Hegedűs István mutatta be végül Vértessy Jenő vendégnek egy Homérosfordítását, az Iliász 22-dik énekét, mely Hektor elesését tárgyalja. A fordítás merész kísérletet tesz az alak tekintetében. Gyulai Pál, Szilágyi és Hajmási-ja nyomán rimetlen alexandrin sorokban adja vissza a nagy epikus.

MI UJSÁG?

Váságos napok. A politika nagy küzdelme, mely már negyedik éve, hogy tart Magyarországot és Ausztria közt a gazdasági kiegyensúlyás, ismét lekötö a nemzet teljes figyelmét. Országgyűlésünk a pünkösdi ünnepek alatt és után azért szünetelt, mert számított az elintézésre, s a június 2 ikára hirdett képviselőházi ülésben kellett volna intéz-

SZÖVŐGÉP A TOBOLSKI FOGHÁZBAN.

GRÓF ZICHY JENŐ ÁZSIAI EXPEDICZIÓJÁBÓL.

kedni a kiegyezési javaslatok tárgyalásáról. Hanem ezeket a régen meglevő kiegyezési javaslatokat az osztrák kormány újra és újra megtámadta. A magyar kormány mindazon tagjai, kiknek szakmájába tartozik a kiegyezés, valamint az osztrák kormány miniszterei, Budapest és Bécs közt utaznak folytonosan, tanácskoznak, de megállapodni nem tudnak. Az utóbbi napokban a magyar miniszterek időztek Bécsben, a hol a király többször is fogadta a magyar és osztrák miniszterelnököket, a felség elnökleite alatt koronatanács is volt, június 2-ikán azonban a zürzavar nem oszlott el, sőt a politikai helyzet válságosabb lett, mely mind a két kormányra nézve magában rejti a lemondás bekövetkezésének lehetőségét. Az egyik kormány sem enged. Voltaképpen azonban nem a kormányok, hanem a két állam feloldása áll szemközt. Az ország közvéleménye feszült és izgatott minálunk is. A magyar miniszterek június 2-ikára visszajöttek Budapestre a képviselőház ülésére, melyben Széll Kálmán miniszterelnök még néhány napi szünetet javasolt. Ezalatt újra tárgyalnak Bécsben, de hogy mily eredménnyel, ezt egyelőre sejtini is alig lehet.

Emléktábla Pálffy Albert szülőházán. Május 28-ikán leplezték le Gyulan azt az emléktáblát, a melyvel a kegyelet földszítette Pálffy Albert regényíró és publicista szülőházát. Előzőleg a megyeház disztermében közgyűlés volt, a melyen dr. Lukács György főispán mondott megnyitóbeszédet. Azután Kohn Dávid titkár felolvasta «Pálffy Albert emlékezet»-t. Közgyűlés után Pálffy Albert szülőházához vonult az ünneplő közönség, a hol az ünnepélyt az «Erkel Ferenc dalkör» által előadott «Himnusz» nyitotta meg, mely után Lukács György főispán, a közművelődési egyesület által készített táblát átadta Dutkay Béla polgármesternek. A leleplezési ünnepet a dalkör a «Szózat»-elneklésével fejezte be.

Tudományos színház. A bécsi és berlini Uránia mintájára nálunk is tudományos színi előadásokat rendező egyesület alakult. Londonban és New-Yorkban is most alakul ily színház, mely szórakoztató és szemléltető módon viszi a közönség elé a tudnivalókat, szóval népszerűsíti a tudományokat. Állandó kiállításai is lesznek néprajzi, művész tárgyakból. Az előadások révén pedig a tudósok és művészek anyagilag is értékesíthetik tudásukat. Az ingyenes tudományos felolvasásoknak eddig sem volt nagy közönsége. — Az Uránia-színház készséggel adja át színpadját készülékeivel együtt felolvasást rendező testületeknek. Az ifjuság

közt minden előadásra száz ingyen jegyet osztanak ki. Részvénytársaság alakult most 50,000 forinttal, mely összeget már alá is irták. Alakítanak külön Uránia-társaságot is rendes tagsági díjakkal, s egyet és társulat karöltve fog közösen működni. Vidéken szintén akarnak fiók-egyesületeket szervezni.

A színház vezetésére hivatott szakosztályok közül a napokban alakult meg a közlekedésügyi, melynek elnökei Marx János miniszteri tanácsos, magyar államvasuti igazgató és Kisfaludy-Lipthay Sándor műegyetemi tanár; előadóká Söpkéz Sándor főmérnököt és Gonda József vasuti ellenőrt választották meg. A geológiai szakosztály Molnár Viktor miniszteri tanácsos elnöklésével tartott alakuló ülésén Koch Antal egyetemi tanárt elnökövé, előadójául Löwenthy Imrét választotta. A kémiai szakosztály Posvay Lajos műegyetemi tanárt elnökké, Muraközy Károly műegyetemi tanárt előadójá jelölte ki. A fényképszet művelésre alakult szakosztály ülésén jelen jelték: Téry Odón dr. egészségügyi főfelügyelő, Morelli Gusztáv művész, Rakoszkzy Géza országgyűlési képviselő, a ki elnöke, s Pauw Géza festőművész, a ki előadójá lett e szakosztálynak. Az irodalmi és művészeti szakosztály központi elnökségét Beöthy Zsolt miniszteri tanácsos s Kadocha Lippich Elek miniszteri titkár fogadták el. Az alsosztály élére az irodalmi szakosztály Rakosi Jenőt és Szűry Dénest, elnökökké, Radó Antal előadójá; a zeneművészeti szakosztály Mihalovics Odón akad. igazgatót s Véghe János kir. táblabíró elnökökké, előadóká Harrach Józsefet és Somogyi Mór, a színművészeti szakosztály Alexander Bernát egyetemi tanárt s Várdy Antal színiakadémiai igazgatót, a képzőművészeti osztály elnökökké Peszty Árpádot, Zala Györgyöt, Forster Gyulát, előadóká Téry Gábort, Malonyay Dezsőt, Lázár Bélát és Ambrozovics Dezsőt jelölte ki. A hátralevő orvosi szakosztályokat Perik Ottó dr. egyetemi tanár, a jogtudományt Eötvös Károly országgyűlési képviselő állítja egybe.

HALÁLOZÁSOK.

ZEISSBERG HENRIK lovag, az osztrák történettudósok egyik kitűnősége, május 27-ikére virradó éjjel szívizületében váratlanul elhunyt. Zeissberg 1839-ben született s így most 60-ik évében volt. Húza-mos ideig működött a bécsi egyetemen mint a történelem tanára. Néhai Rudolf trónörökösét is ő ok-tatta a történelemben. Tudományos és irodalmi érdemeiért sok kitüntetés érte. Lovagja volt a Lipót-rendnek és a vaskorona-rend III. osztályának, e mellett udvari tanácsos, a bécsi és krakói tudomá-nyos akadémiák rendes tagja, stb. volt. 1896-ban a cs. és kir. udvari könyvtár igazgatójává nevezették ki, mikor ez állásért egyetemi tanári székéről lemondott. Halála előtti nap különösen jó kedvé volt. Sem maga, sem családja nem is sejtette, hogy a végenyészet fenyegeti. Azon éjjel még 11 óráig dolgozott. A mint lefeküdt, öjtél felé hirtelen elakadt a lélekzete, mire hangosan kiabálni kezdett, hogy: levegőt, levegőt! Családja azonnal orvost hívatott, ki mindjárt meg is érkezett; de a füladozó beteg nem tudott segíteni. Éjfél utáni 1 óra felé vége lett a derék embernek.

Zeissberg temetése május 29-én d. u. három óra-kor történt. A gyászházban megjelentek gróf Abensperg-Traun főkamarmester, gróf Pálffy Endre, a magyar kir. testőrseg kapitánya, b. Kotz altábornagy, Frigyes főherceg főudvarmestere, Latour és Wetzler altábornagyok, Zaleski volt miniszter, báró Helfert, gr. Wilczek János és gr. Lanckoronsky titkos tanácsosok, Sues Ede tanár, a császári tudomá-nyos akadémia elnöke, a bécsi egyetem rektora és a tanári kar, «Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képmén» című munka magyar szerkesz-tőségének képviselői, a cs. kir. hadi levéltár tisztí kara és még sokan. A ravatalra koszorúkat helyeztettek Stefánia özvegy trónörökösné főhercegnő és Frigyes főherceg, Jókai Mór és «Az Osztrák-Magyar Mo-narchia írásban és képmén» magyar szerkesztősége gyászfatyolos nemzeti színű szalaggal. A koporsót hatlovas kocsin a práter-úti Szent János temp-lom elé vitték, s beszentelés után a hitizngi családí sírboltba szállították örök nyugalomra. A sírnál dr. Wilhelm lovag osztályfőnök mondott mély rész-vétől áthatott búcsúbeszédet.

BONHEUR Réza a francia festészet kitűnő mű-

vésznője, kinek az állatok festésében volt igazi ereje, 67 éves korában meghalt Párisban.

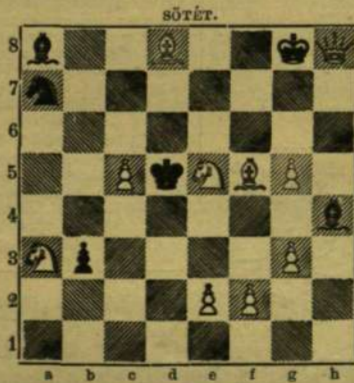
BENEDIKOVITS KÁROLY, a főváros X-ik kerületének, Kőbányának érdemes plebánosa, elhunyt június elsején, 59 éves korában. Több mint harmincz évig lelkészkedett a fővárosban mint káplán és 1869 óta mint plebánus. Az iránta való tisztelet őregbítette, hogy a városi ügyekben és az iskolák érdekében nagy buzgóságot tanusított.

LEOPOLD SAMU, a szent-ágothai uradalom bérleje, tudományos képzettségű fiatal ember, ki az irodal-momban is figyelemreméltó helyet foglal el, meghalt Budapestben, 27 éves korában. Magyarországnak e század első felébe tartozó gazdasági életét, adózási történetét kutatta levéltárakban, törvényekben. En-nek megírására készült, s e közben irt egy szép és magvas tanulmányt a «Budapesti Szemlé»-ben Bezerédy Istvánról, a ki elsőnek szóltat fol a tör-vényhozásban a nemzeti adózás és a jobbgyi álla-potok reformja érdekében. Leopold a Vasárnapi Ujságba is dolgozott s bizonyára becses jegyzeteket maradtak utána, melyek tervezett gazdaságtörténeti munkájához készültek.

Elhunytak még a közéletben napokban: ZACHÁR GYULA, a budapesti kir. ítélő-tábla jeles kriminális-tája. — VAY ERNŐ gróf, országos képviselő Budape-ten, 33 éves korában. Néhai Vay Ádám grófnak, a volt szaboleisi főispánnak volt a fia és Zemplénnel közgazgatási pályára lépett. A múlt választásnál a zemplénmegyei nagymihályi kerület kormánypárti programmal képviselővé választotta. — WINTERHALTER ANTAL nagyváradi apát-kanonok Nagy-Vá-radon. — KLOBER JÓZSEF, a Szent-Györgyről neve-zett káptalan őrkanonokja 71 éves korában Sop-ronban. — MARFALVI DÓSA GÁBOR nyug. királyi táblai bíró 57 éves korában Maros-Vásárhelyen. Éveken át volt a maros-vásárhelyi ev. ref. kollégium gondnoka. — DABASI HALÁSZ SÁNDOR, Pestmegye főszolgabírája és bizottsági tagja, 46 éves korában Dunavécsein. — KOZTICS SIMON, a pesti görög-keleti szerb egyház esperes-plebánosa 73 éves korában. — FROHMANN ELEK, fővárosi II. kerületi előjáró, 83 éves korában. — SZABÓ ALBIN fővárosi tanító 27 éves korában Esztergomban. — HESZLER György nyug. néptanító 79 éves korában Hatvanban. Az elhunyt 53 évet töltött a tanítói pályán, 38 ezsten-deg Hatvanban tanított. — MISPL JÓZSEF negy-vennyolczas honvédtiszt, Filöp zász-koburg-gothai herceg nyug. mérnöke, 75 éves korában Nagy-Róczén. — LOÓSZ JÓZSEF, Kassa városának nyug. első tanácsosa, Kassán életének 61-ik évében. — RESZTÁRTS LAJOS, 39 éves korában, Székesfehérvárott.

SAKKJÁTÉK.

2117. számú feladvány. Nemo O.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Legjobb Sakkönyv: Márki István A sakkjáték tankönyve. Mintajátzmakkal, cselgölgösökkel stb. Második kiadás. Kötve 2 frt 40 kr. (Athenaeum kiadása).

Szerkesztői mondanivalók.

Öreg költőnek. Rövid idő alatt közölni fogjuk. A bűnös asszony. Tulajdonképen ballada-tárgy, de szerző csak egy színtelen képet tudott belőle csinálni. A pátyi csárdában. Ügyesen kezdődik, de nagyon vékony elmésséggel végződik. Május. Egy kis simlítás alá kellene venni. Hiba például, hogy az első versszak negyedik és ötödik sora közt a mondat kettészakad, a mi a verset szörnyű numéstralanná teszi; sok helyütt pedig a sorok nagyon döcögősek. Hogy búcsúzom. Míg virág lesz. Régi dal. Csak az elsőben szólal meg egy kis költő hang; de annyira benne a virágos szó, mintha a szerző Arany «Poétai recept»-jéből állította volna össze.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 19-ik számában közölt kép-talány megfejtése: A becsületességnél nincs jobb számítás e földön.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

A legjobb legteljesebb nagy Magyar Sakkönyv a világhírű Bilguer és Morphy nyomán magántanulási céljából szerkesztett Akantisz és Rozsnyai-féle utmu-tató az elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására egy a sakkozás technikáját, mint gondolkodásának a szabályait, a jó hadállás és a roham kivételét illető-leg. Értékét emeli a 250 mesterjátéka (Baehmann: Geistreiche Schachpartien szerint), hozzá még a buda-pesti millennialis mesterverseny is. Ritkítja párját «A problémák tanának» elméleti előadás, Berger «Das Schachproblem» nyomán 160 gyakorlati problémával. Fűtve csak 2 forint, diszkótesben 2 frt 50 kr. Bérmen-tésítésre 25 krt két Rozsnyai Károly könyvkereskedő Budapestben, IV., Muzium-körút.

Vese, húgyhólyag, húgyútra és központi-bűn-talmak ellen, továbbá a légző és emésztési szer-vek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel rendelve lesz. 7523

Húgyhajtó hatása!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Budapestben, főraktár Edecskuty L. urnál.

A legrégibb származású

VISZKETEGET ÉS SÖMÖR

minden neme és minden faja ellen figyelemre méltó készítmény az 8178

„ICHTIOL-SALICYL“

mely ezen bajokat alaposan gyógyítja!!!

Orvosok által is rendelve és ajánlva!!

Tek. Erényi Béla gyógyszerész urnak Szabadzsálláson.

A hozzáim kísérletezés végett beiktatót, Uraságod által készített «Ichtiol-Salicyl»-t a viszketeg minden neme ellen (ótvár bűrlombok) teljes megelégedéssel hasz-náltam és mint legmegbizhatóbb szert a viszketeg és sömör bántalomban szenvedőknek a legnelegebb-en ajánlom. — Tisztelettel Dr. Lányi László bírói orvos volt társaságom.

Egy nagy tégely ára 1 frt 50 kr. Utasítás mellékelve. Postai rendeléseket azonnal elintéz a készítő: Erényi Béla Szabadzsállás 4. (Pestmegye); kapható a főraktár-ban is: Török József Király-utca 12.

Foulard-selyem

65 krtól - 3 frt 35 krig méterenként legujabb mintázat és színben -

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 kt-lánbűnűs faja és 2000 különböző szín és árnyalatban stb).

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámentesen és házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbűlyéggel ragasztandó.

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (cs. és kir. udvari szállító).

Legjobb és leghirvevesebb
pipere hölgypor : a
La
6959
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

HAJFESTŐ FÉSŰ
(Hoffer-féle szabadalom, Berlin S.O. 28.)
Ösz vagy vörös haj előkészítlet nélkül
valódi festőre, teljesen ártalmatlan. Évekig
használható! Darabja 2 frt. Ausztria-Ma-
gyarország részére szállítja Vértessas-gyógy-
szertára Lugoson, Magyarország. 8235

A Magyar Asphalt Rézvény-társaság
Budapest, Andrásy-út 30.
elvállalja a jótállás mellett legolcsóbban asphalt-burko-
latok fektetését és nedves lakások, pincék stb., gyö-
keres száraztatását.
TELEFON. TELEFON.

Vérszegények és lábbadozók
vassal
igyanak
1/2 liter ára
1/4 liter ára
2 liter ára
Serravallo Chinabort
Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben.
Pompás ízi, a miért a gyermekek is igen szívesen isszák.
Sokszor kiütették. Minden gyógyszerárban kaphni.

KATHRENER-FÉLE
Kneipp
maláta kávé.

Nagymama nem is!
Ez az óra által pótlókat bizonyít a kávékőves,
lég-, szél- és gyomorbajokat, vérszegénységet or-
vosló ajándék. - Legkedveltebb kávéit a családok
szívesen isszik.

Soha nem remélt jó érzet!
Nyári gummiezipők.
Párja barnában vagy feketeben
1 ft 60 kr. A lábtalp hossz-
mértéke teljesen elegendő. (Kiké-
szítési díj 7786)
F. NASKE
Prága, Porici 41.

A modern vegyészeti beállítás his-
tória és az ebből származó színe-
ségei a legújabb kozmetikumok szem-
tanulmányok képeinek a 30 éven át bevált
Dr. Lengyel Frigyes-féle
Nyirfabalzsamot
alanyomat, a legjobb bizonyíték te-
szi, hogy itt egy valódi, a természet
egy sajátos 30 évi gyakorlati vegyi eljárás alapján pra-
paráltak és csak azután jön forgalomba. Ezen folyadék
hatása, hogy a bőr felőle hamjait lassankint le-
hántja és az által az alsó tisztított bőr által
színe és üdőségben jön napvilágra, megszüntet
mindennemű károsító, seplőt, vörös foltokat és
nyírfafoltokat, simítja a ráncosbőrt és a himlő-
helyeket lassankint teljesen elmozdítja és az
arcbőrnek üde és egészséges színt kölcsönöz.
Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 ft 50 kr.
A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengyel
Frigyes-féle
Benzoé szappan
ajánlatos. Egy darab ára 50 te 35 kr. Raktáron minden
jobb győgyárban. Főraktár Magyarország részére Török
József gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12.

Saját készítményü 7920
Kötélárak, színek, zakok, ponyrák Torna-
eszközök függőágyak és mindennemű hálók
ipartelepe. Val. angol Foot-Ball és Lawn
Tennis játékok gyári raktár
SEFFER ANTAL
Budapest IV., (Károlylak-
tanya) Károly-utca 12.
Videkre árjegyzék szerint.

LUSER L.-féle turista tapasz.
Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem
szemölcsés és talp, valamint a sarok bőr-
keményedései, to-
vábbá mindennemű
bőrrelszarusodás,
ellen. A hatás-
ért jótállás
vállal-
tatik.
Köz-
ponti
szétküldési
raktár:
SCHWENK L.,
gyógyszerész
MEIDLING - BÉCS.
Csak akkor valódi, ha min-
den használati utasítás és minden
tapasz a mellette védjeggyel és
alírással el van látva, azért is erre
figyelni kell. - 1 doboz ára 60 kr.
Videkre 80 kr. előzetes beklődés mellett bérmentve.
Magyarországi főraktár: 8200
Török József gyógyszer. Budapest, Király-u. 12.

Párisi hajápolási szerek!
Teljesen ártalmatlan
kímélő hatású.
1 üveg ára 1 korona.
A haját legelővőbb sem
száradja ki, miert is ennek
alkalmazásánál a haj tökéletességéről nem kell
tartani.
1 üveg ára 1 korona.
A haj ápo-
gató kímélő hatású győgyesítő.
1 tégelynek ára 1 korona.
Viola antiseptikus fogpor. Egy doboz ára 60 fillér 8215
Viola antiseptikus fogvíz. Egy üveg ára 60 fillér. - Kapható:
GEML-féle gyógyszerárban
az "Arany
keresztben."
Temesvár, Belváros, Losonczy - tér.

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fentar-
tására legkíméletesebb, teljesen ártalmat-
lan, vegyítési és színtelen készí-
mény a
8154
Margit Crème
Rövid idő alatt szünteti szepit, máj-
foltot, pattanást, bőrtörést (mitesszer)
és minden más bőrbaját. Kímélő és
ránckeltő és himlőhelyeket még ko-
ros egyéneknek is üde bájos arcot
kölcsönöz. Ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgypor 60 kr., 3 színben.
Margit szappan 35 kr. Margit
fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő **FÖLDES** gyógyszerára,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszerára, Buda-
pesten, Király-utca 12.

Wachtl és Társa
IV., Régi posta-utca 4.
Egy 8229
Fényképezési gép
a legszebb ajándék.
Passe-partouts
és rámak a leg-
jutányosabb
árakon.
Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

Patyi Testvérek Butor-áruháza.
Budapest, kerpesi-út 9/a., földszint és I. emelet, Pannónia szálló mellett.
Nagy választék, kizárólag szilárd hazai gyártmányú asztalos és saját készítményü kár-
tírozott butorokból, minden versenyt és hirdett árakat felülmúló olcsó árakon. Teljes
lakásberendezések, nyaraló, fürdő- és szálloda-butorok 2 évi jótállás és felelőség
mellett szállítatnak.
Tévedés elkerülése végett cégünkre és címünkre figyelni kérjük. Disztes butor-áruhá-
1 ft beküldése mellett bérmentve küldeték meg. 8214

Zürich világhírű
selyemkelméit
a legújabb, legmodernebb minőségben, fekete, fehér
és a legválogatottabb színes mintákban kaphatja ön
igazi gyári árakon porto és vámmentesen egyenesen
házhöz szállítva. Ezer meg ezer előismerő irat. Min-
táknak postafordultával.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selyemkélme-gyárak szövetsége Zürich. 7784

Több mint
50 év óta sikerrel használtatik!
Az
Eszéki Spitzer Kenőcs
és az
eszéki Salvator szappan
Valódi minőségben csakis
mint eddig, ezentul is
VEDJEGY. 8077
Eszéken, felsőváros.
DIENES C. J.-féle
gyógyszertárban
készül és megrendelhető. - Széplőket és máj-
foltokat valamint az összes bőrtisztatlanságo-
kat biztosan eltávolít.
1 tégely valódi Spitzer kenőcs --- 55 kr.
1 üveg valódi Spitzer mosdóvíz --- 40 kr.
1 darab valódi Salvator szappan --- 50 kr.
1 tégely képszasztá --- 60 kr.
1 doboz valódi Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 ft.
Figyelemztetés. Csak akkor valódi, ha a
fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van
látva és kéri a t. közönség csakis Diene-
s-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.
Főraktár Budapest:
TÖRÖK JÓZSEF úrnál
Király-utca 12.

Palais hajfijító
használatával a megöszült haj
eredeti színt nyeri vissza.
A fejbőrt nem fészi, a ruha-
neműn foltoz nem hagy. Többi
előnye, hogy a hajszökeket
erősíti és hogy teljesen ár-
talmatlan. Egy üveg ára 1 ft.
Főraktár Budapest: **Petri**
Otto gyógyszerárban,
L. Attila-Ebirt 47. Kap-
lató: Váci-körút 66. sz.,
Nádor-utca 3. és Király-
utca 36. szám alatti győgy-
szertárakban is. 8190

Czerny készítményei
eggyáltalán fölülmulhatatlanok!
OSAN Legjobb a
szájnak és fogaknak.
Antiseptikus, konzerváló tisztító, egészsé-
ges, kellemes és jóval fölülmuló az eddig
ismert legjobb fogszerekkel **OSAN**-száj-
vis üvegben ára 85 kr., **OSAN**-fogpor dobozokban ára 44 kr.
OSAN-féle Keleti a legjobb a legújabb és legújabb
RÓZSATEJ 1 üveg 1 ft. Hosszú Bal-
szamin-szappan 30 kr.
Tanningene a legjobb
hajfestőszert
szépségére, barnára és fe-
ketőre. Ára 2 ft 50 kr.
Törvényesen védve, lelkiismeretesen megvizsgálva, teljesen ártalmatlan
ANTON J. CZERNY, Bécs, XVIII., Carl Ludwig Strasse 6.
Budapesti főraktár: Török József gyógyszerésznél Király-utca 12.
és Egger-féle Nádor-győgyárban Váci-körút 17. továbbá minden
győgyészertárban, drogeriákban és parfümeriák-
ban. Szétküldés utánvétel mellett. Magrudalé-
ban. Szétküldés utánvétel mellett. Magrudalé-
sok oly helyről, hol még raktár nincs, fenti
cségek egyikéhez intézendők. - Prospektus
ingyen. 7729

OSAN Legjobb a
szájnak és fogaknak.
Antiseptikus, konzerváló tisztító, egészsé-
ges, kellemes és jóval fölülmuló az eddig
ismert legjobb fogszerekkel **OSAN**-száj-
vis üvegben ára 85 kr., **OSAN**-fogpor dobozokban ára 44 kr.
OSAN-féle Keleti a legjobb a legújabb és legújabb
RÓZSATEJ 1 üveg 1 ft. Hosszú Bal-
szamin-szappan 30 kr.
Tanningene a legjobb
hajfestőszert
szépségére, barnára és fe-
ketőre. Ára 2 ft 50 kr.
Törvényesen védve, lelkiismeretesen megvizsgálva, teljesen ártalmatlan
ANTON J. CZERNY, Bécs, XVIII., Carl Ludwig Strasse 6.
Budapesti főraktár: Török József gyógyszerésznél Király-utca 12.
és Egger-féle Nádor-győgyárban Váci-körút 17. továbbá minden
győgyészertárban, drogeriákban és parfümeriák-
ban. Szétküldés utánvétel mellett. Magrudalé-
ban. Szétküldés utánvétel mellett. Magrudalé-
sok oly helyről, hol még raktár nincs, fenti
cségek egyikéhez intézendők. - Prospektus
ingyen. 7729

VASÁRNAPI UJSÁG
24. SZÁM. 1899. BUDAPEST, JUNIUS II. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és / egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt / félévre - 6
Csepán a **VASÁRNAPI UJSÁG** / egész évre 8 frt
félévre - 4
Csepán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** / egész évre 5.-
félévre - 2.50
Külföldi előfizetéseknél a postai
meghatarozott vitellőz is csatolandó.

PUSKIN SÁNDOR.
1799-1837.

Az orosz irodalomnak, ép úgy, mint az orosz
nemzet egész műveltségének aránylag igen
rövid multja van, s voltaképp csak a XIX.
századdal kezdődik. A mi irodalmi emléke volt
is előbbi időkben, nem fejezte ki a nemzet szel-
lemét, gondolkodását s még kevésbé tudott
fölemelkedni a nyugati népek irodalmi szín-
vonalára. Még a mult században is alig volt
egyéb a nagy, de tömegeiben a művelődés áram-
lataitól nem is érintett nép irodalma, mint hal-
vány utánzata a német s főképp a francia írók
műveinek. Tulajdonképeni orosz irodalmi nyelv
is csak a mult század végén kezdett fejlődni,
mert a miveltebb társadalom teljesen el volt
franciásodva s lenézéssel tekintette annak a
néhány írónak a próbálgatását, a kik nemzeti
nyelven igyekeztek eszméiknek alakot adni. Az
irodalomnak nem volt meg a támasza a nemzet
ama rétegeiben, melyeket meg akart nyerni
magának: az arisztokracziában s a miveltebb
polgári osztályban. Hasonló helyzetben voltak
akkor az orosz írók, mint körülbelül ugyan-
abban az időben a mi irodalmunk úttörői.
Szemben állottak egy elnemzetietlenedett tár-
sadalommal, a melynek gondolkozási módja
teljesen idegen volt, ezenkívül még maguknak
kellett megteremtleniök az irodalmi nyelvet is.
De mikor ezzel a nehéz feladattal megbirkóztak,
még mindig távol voltak attól, hogy az európai
irodalmak színvonalára fölemelkedjenek. Hiány-
zott belőlük a kellő erő és az eredetiség; alig
voltak egyebek, mint a korukban divatos fran-
czia és német költészet visszhangjai. Nem az
orosz nép sajátos lelki világát, eszejárását,
érzése módját igyekeztek költői formákban
megörökíteni, hanem elvont, általános emberi
eszméknek tételődtek. Nem gyökereztek a nem-
zeti talajban, s nem a nemzet hagyományos
életéből merítették költészetük életető nedveit.
Puskin volt az első, a ki az orosz irodalmat
nemzeti alapra fektette s ezzel mint a költészet
fájának új, életerős hajtását vitte be az európai
irodalmak közösségébe. Ő már nem elégszik
meg az elvont, általános emberi helyzetek, vi-
szonyok és érzelmek festésével, hanem sajátos
orosz tárgyakat keres, az orosz ember és tár-
sadalom természetét igyekszik megismertetni na-
gyobb műveiben, az orosz nép érzése világát
tükrözteni lírai költeményeiben. S mivel bár-

mely irodalomnak csak akkor van igazi értéke,
ha a nemzeti talajt nem veszi el lába alól, -
ép ő, a legnemzetibb orosz költő volt az, a
ki hazája irodalmat világszerte színvonalra
emelte s ő az első orosz költő, a kinek nevét
ismeri az egész világ, s kinek művei közkincsévé
váltak az egész emberiségnek.
Puskin az elbeszélő költészetben tünt ki leg-
inkább. E téren aratta első babérait s legismer-
tebb műve, mely nevét ünneplétté tette min-
denütt, egy verses regény: az "Anyógin Engén".
Főereje nem a leleményben, a váratlan, érdek-
feszítő és bámulatot keltő cselekvények kigon-
dolásában van, hanem a személyek és környe-
zetük találó, hű rajzában, műveinek mély és
sajátságos orosz hangulatában s az előadás

rendkívüli művészetében. Véralkatának és költői
tehetsége természetének rokonsága vonzotta a
vele egykorú angol költészet legényesebb alak-
jához, Byronhoz, a kinek hatása sok tekintet-
ben meglátszik rajta. Kisebb költői beszélvényei-
nek nagy része és nagy költői regénye egyaránt
magukon viselik a nagy angol költő hatásának
nyomait. De ő azért nem volt szolgai utánzója
sem Byronnak, sem más költőnek. A különböző
oldalokról jött hatásokkal bele tudta olvasztani
egénységébe s új, eredeti hangokat tudott ki-
csalni lantjából olyankor is, mikor más nagy
költők példaképe lebegett előtte.
Múltán ünnepli tehát benne Oroszország
most, születése száz éves fordulóján, irodalma
újászületését s egyik legfőbb büszkeségét. S

PUSKIN SÁNDOR.